

Nol Əpən

Nol əpən natımnat kəm Jon

Nəghatən əkuəkir rəha naoa u

Nol Əpən

?Pah təməte naoa u? Aposol Jon təməte naoa u. In pia Jemes, kən ilau nəti Sepeti mil. In netəm tuelef kit rəha Iesu, kən Iesu tolkeike pık in. In təməte naoa mın u: Namnusən Təwir itəm Jon Təməte, 1 Jon, 2 Jon, 3 Jon, ne Nol Əpən.

?Təməte tatuwin kəm pah? In təməte naoa u tatuwin kəm niməfak sepın itəm koatıg e nıtən mın ikın Esia, ne matuwın mın kəm niməfak mın ikın mın rafın.

?Nəmegəhən tahro nulan nian təməte? Nian u itəm təməte naoa lan, kapman rəha Rom təmən məmə netəmim okotəkəike motəfak kəm etəmiasol rəha kapman tahmen əm məmə in uhgın rəhalat. Məto netəm rəha niməfak kotəmə etəmim kitıəh əm in ilis agın, etəmim u in Iesu Kristo. In əm un, in İərəmərə. Tol nəhlan, kapman rəha Rom tınatol nəratən kəm iəfak mın. Kəmotahlipən Jon tuwin isəu e nəptən kit u, katən məmə Patmos məmə otətatıg in pısın əm. Uhgın tos-ipən napılaiirən wir agın kit kəm Jon məmə otəplan Iesu Kristo əpəh e nego e neai. Kən in məplan mın natımnat itəm otəpanuwa, tahmen əm məmə inu: nolən itəm Uhgın otol win e nəluaginən itəm netəmim ne Setan okotol ilat mın, ne nolən rəha Uhgın o nakilən netəmim e nammun nian.

?Təmäte naoa u o naka? In təməte naoa u məmə otol əp məmə İesu Kristo in lərəməyə, kənu mægətun rəhan nəsanənən. Kən in tolkeike məmə otən kəm iəfak mən məmə okotətul əskasik okəmə nian iəkis mən okotuwa, kənu ilat okəsotəfakən kəm etəm-iasol rəha Rom məmə in Uhgın. Otəsuwəhən, kənu Setan tol nəratən kəm iəfak mən, məto ilat okotəkəike motətul əskasik, kən in tolkeike məmə otiləs-ipər nətəligən rəha iəfak mən ne netəmim u ilat koatatig e nian iəkis mən nian u roiu. Nian İesu Kristo otitəlig-pa mən, kən in otiləs-ipər ilat.

Nətuounən nəghatən

¹ Naoa u, in tatəghat-in natimnat mən itəm İesu Kristo təmol əp.* Natimnat mən u, Uhgın təmos-ipən kəm İesu, məmə in otəgətun kəm rəhan iolwək mən natimnat itəm otəsuwəhən təike muwa. Kristo təmahl-ipən rəhan kit nagelo tuwa, kən mægətun natimnat mən u kəm rəhan iolwək, Jon.

² Jon təmətul-arəp o natimnat rafin itəm in təməplan, kən məte rəkis ilat e naoa u. Natimnat mən un itəm in təməplan, in nəghatən rəha Uhgın ne nən-iarəpən rəha İesu Kristo.

³ Etəm un itəm tətəfin-iarəp nəghatən mən u, itəm Uhgın təmos-ipa, in otatig e nəwİRən pahrien. Kən netəm mən un itəm koatəto kən moatos e nİkilat kən moatol, okotatig mən e nəwİRən pahrien, məto-inu nian rəha natimnat mən u, naoa u tatəghat-in, tİNəkuəkİR agİN.

* **1:1:** “Təmol əp,” nİpətİN u, məmə tatəgətun nat kit itəm aupən, nİpətİN tatəhluaİg. E Bİslama, katən məmə, “rivilem.”

Jon təmətə naoa kəm niməfak mɪn ilat sepɪn

⁴ Io Jon, etahl-ipən naoa u tatuwɪn kəm niməfak mɪn ilat sepɪn əpəh e nɪtən Esia.

Pəs Uhgɪn u itəm tətətɪg roiu, təmətətɪg lilɪn, kən otəpanatɪg lilɪn mɪn, in otawte-in rəhan nəwɪrən ne nəməlinuən kəm itəmat. Kən pəs narmin ilat sepɪn[†] itəm koatatɪg aupən e jea rəha kig, ilat mɪn okotol nulan etəmat.

⁵ Kən Iesu Kristo mɪn, in otawte-in mɪn nulan kəm itəmat. Kristo un təmətul-arəp əskasik o nɪpahrienən, kənu inəh, in etəmim itəm in təmaupən məmegəh lilɪn e nɪmɪsən,[‡] kən in tərəmərə e kig mɪn rəha nətueintən.[§]

Pəs nənwɪwɪən tuwɪn o Iesu Kristo u, in təmolkeike itat, kən nɪtan təmaɪəh məmə otikis itat e nolən rəha təfagə rat.

⁶ In Kig rəhatat, kən təmol kitat kotatɪg ahgɪn rəhan nərəmərəən, kən mol kitat kotuwa pris mɪn rəha Uhgɪn rəhan, koatol wək rəha Tata rəhan. !Pəs nənwɪwɪən o rəhan nepətən ne nəsanənən tuwɪn o Iesu Kristo, namnun tikə! !Pəs in otərəmərə lilɪn! Pəs otol nəhlan. Əwəh.

⁷ ! Otəplan-tu! In tatuwa e mal napuə,^{*} kən netəmim rafɪn okotətəg-pən motəplan e nɪganəmtɪlat ətuatɪp, kən netəm mɪn u kəmotaru in aupən, okotəplan mɪn, kən netemim e noanol

[†] **1:4:** Narmin ilat sepɪn itəm koatatɪg aupən e rəhan tɪron, (Nol Əpən 3:1; 4:4; 5:6), okəm-naka in suatɪp rəha nənən Narmin Rəha Uhgɪn; məto okəm-naka ilat nagelo sepɪn u kotəsanən (Nol Əpən 1:20; 8:2) itəm koatatɪg aupən e tɪron. Nampa sepɪn u, kəmehm mau fifti-foa e Nol Əpən. E Naoa Rəha Uhgɪn, nian neen tatən “ilat sepɪn” məto nɪpətɪn məmə ilat rafɪn agɪn. [‡] **1:5:** Kol 1:18; Sam 89:27

[§] **1:5:** Sam 89:27; Nol Əpən 17:14; 19:16 ^{*} **1:7:** Dan 7:13

mın rafin e nətueintən, nıkilat otahmə, motasək əfəmäh məto-inu kəmotəplan.†

In otəkəike mol nəhlan. !Əwəh!

⁸ İərəmərə Uhgın tatən məmə, “İo Nəukətın ne Namnun.‡ İo u etatig roiu, kən emətatig lilin, kən epanətatig lilin mın, kən io un, Nahgik Tepət Pık Agın.”

Jon təməplan Nəti Etənim

⁹ İo Jon, piatəmat u, itəm kitat koatos kələh nelmitat mın kitiäh e İesu o nahməən, ne natigən e nərəmərəən rəhan, ne nətul əskasikən e nian rəha nahməən. Kəmərakin-pən io e nəptən u Patmos,§ məto-inun iatən-iarəp nəghatən mın un itəm Uhgın tatos-ıpa, kən matətul-arəp o İesu. ¹⁰ In Nian rəha İərəmərə rəhatat,* kən emərioah e Narmın Rəha Uhgın, kən rəhan nəsanənən təmol kəm io, kən ekəto nəwian asol kit e məntaak, təhmen əm e təwi,

¹¹ kən nəwian u tatən məmə, “Əte rəkis e naoa natimnat mın rafin itəm natəplan kən mahl-ıpən kəm niməfak sepın. İlat koatuwin kəm Efesas, kən Sımana, kən Pekamam, kən Tuatira, ne Satis, ne Filatelfia, ne Laotisia.”

¹² Kən əmun, ekeirair məmə ekəplan-tu, məmə pah tatəghat kəm io. Kən nian emeirair, məplan nat katəhtu-pər lait lan, ilat sepın, kəmol e iəen u kol tatıpit-ıpit,

¹³ kən ilugin e nat katəhtu-pər lait mın u lan, eməplan suah kit təhmen e Nəti Etənim,†

† **1:7:** Sek 12:10 ‡ **1:8:** Nəghatən ətuatıp u rəha İesu, “İo un, Alfa ne Omeka.” Alfa un, in leta tatətul əupən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol namnun lan, təhmen e A ne Z e Inglis. § **1:9:** Nəptən u Patmos, in aelan kit. * **1:10:** Nian rəha İərəmərə u, in Santei. † **1:13:** Dan 7:13

rəhan napən kaifəmäh u kaifəmäh. Kən kəmälis manikiləhan e kətəut, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit.‡

14 Rəhn-kapə ne noanun tərüən tərüən mə nahwi noan nitəhəi, § * kən nigənəmtin tətasiə tahmen e nəmnamin nigəm.†

15 Nelkin tahmen e pironis,‡ itəm kəmaan e nigəm məmə otaiəh rəkis-in namtəən, mafəl itəm təwir, kən uarisig un, kərəpe məmə in otəwir matipit-ipit. Kən nəwian iahgin iahgin tahmen e nitəhəi asol kit tatem noanahluəluə;

16 In tatos məhau ilat sepın e nelmin matip, kənu naip kit rəha nəluəginən in tasilə e nikalin kərən mil, § tatisi-pən e nipəgnoan, kən suah un təhag-əhag mitasiə, tahmen e mitgar əpə e nərauiəgən.

17 Nian eməplan suah əh, emeuaiu morin io əh nelkin ikin, tahmen əm məmə emimis.* Məto in təmea-pa mek io e rəhn matip kən məmə, “Əsəginən. Io u, io emaupən matig, kən io iatol namnun əgin.

18 Io u, Etəm Tatəmegəh.† !Emimis aupən, kən məto əplan-tu, iatəmegəh lilin! Kən io iatos ki rəha Nəmisən ne ki rəha Noanpən.‡

19 “Tol nəhlan, əte rəkis nat naka itəm nəməplan, kən neen natəplan u-roiu, ne natimnat neen min

‡ **1:13:** Napən əh katən, in napən rəha pris asol əgin. Iesu in rəhatat pris asol əgin. § **1:14:** Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “in tərüən tərüən mə sno.” * **1:14:** Dan 7:9 † **1:14:** Esik 1:28

‡ **1:15:** Pironis, in iaen kit, kala rəhan tahmen e kol. § **1:16:** Hip 4:12; Jon 12:48 * **1:17:** Dan 8:17; 10:15; Mat 17:6 † **1:18:** Sam 42:2 ‡ **1:18:** “Io iatos ki rəha Nəmisən ne ki rəha Noanpən,” nipətin

u məmə iatos nepətən o nahtosigən ne nerəhən e ket rəha Imə Netəm Kəmotimis İkin, kən mol netəmim kəmotimis ilat kotəmegəh min.

itəm tatuwa.

²⁰ Məto ekuhapik e nipəti məhau min ilat sepin itəm nəməplan iatos e nelmək matip, ne nat katəhtu-pər lait lan, ilat sepin, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit. Məhau min u ilat sepin, nipətin u nagelo min rəha niməfak sepin. Kənu nat katəhtu-pər lait lan, ilat sepin, kəmol e kol, nipətin un, niməfak min un ilat sepin.

2

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Efesas

¹ “Əte naoa kit tuwin o nagelo* rəha niməfak e taon Efesas, mən-ipən məmə,

Nəghatən u rəhan, etəm tatos məhau sepin e nelmin matip† kən mətaliwək ilugin e nat katəhtu-pər lait min lan,‡ u itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kən ilat sepin.

² Io ekitun rəhatəmat nolən min. Ekitun wək pik min rəhatəmat, kən mitun min məmə nəkotətul-iəkis. Ekitun məmə itəmat nakotah-tosig-in netəm rat. Nəmotakil netəm min un itəm ilat kotəmə ilat aposol min, məto sənəmə ilat pahrien. Kən itəmat nəmotəplan rəkis məmə ilat ieiua min.

³ Ekitun min məmə itəmat nakotos nətəligən əfəməh. Nəratən təmiləs pap itəmat, məto noatətul-iəkis o nərgək, məsotəpou-inən.

⁴ Məto iatehm nipəgnəmtin kit əh-ikin nəmotol, təsahmenən e niğanəmtək. Nəmotapəs nolkeikeən§ aupən rəhatəmat.

* **2:1:** Nian suah u tatən “nagelo,” okəm-naka tatəghat-in pasta rəha niməfak. † **2:1:** Nol Əpən 1:16 ‡ **2:1:** Nol Əpən 1:12-13

§ **2:4:** Jon 13:35; Jer 2:2-5

5 Nikitəmat tuəh-tu nolkeikeən itəm nəmoatatig lan aupən. Otəuhlin itəmat, kən motol natimnat min u nəmoatol aupən. Okəmə nəsotolən, kən ekuwa, miləs-irəkis rəhatəmat nat katəhtu-pər lait lan e nəmeen.

6 Məto nat kitiəh əm əh-ikin, noatol in təwir. Itəmat nakotətəhau nolən rat min rəha netənim rəha Nikolas,* təhmen əm lak, iatol mihin.

7 Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən min itəm Narmın Rəha Uhgın tatən-ipən kəm niməfak min. Etəm otol win e nəluaginən u, io iategəhan-in məmə in otun noa nig rəha nəmegəhən itəm tatəwiə e nasumən rəha Uhgın.”†

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Simana

8 Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmə, “Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Simana, mən-ipən məmə,

Nəghatən u rəhan, etəm təmaupən matig, kən in otol namnun agın.‡ In tənimis kən məmegəh min,§ kən in tatən məmə,

9 Netəm Simana, ekıtun rəhatəmat nahməən. Ekıtun məmə itəmat ian-rat min, məto sənəmə itəmat ian-rat min pahrien. !Itəmat, rəhatəmat nautə tepət agın! Ekıtun mə ieiua min neen itəm koatən nəghatən moatalik itəmat lan, moatən mə

* **2:6:** Netəm rəha Nikolas min un, kitat kəsotitun wirən natimnat tepət elat o rəhalat etəm-iasol. İlat netənim neen rəha niməfak, məto ilat koatən məmə kıtun nəfakən kəm narmi nat min, kənu kıtun nit əpnəpinən itəm. İlat koatən məmə nolən min əh, təsərəkinən narmitəm. † **2:7:** Jen 2:9; 3:22-24; Rom 5:12,18; 6:23; Nol Əpən 22:2 ‡ **2:8:** Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “tol namnun agın,” nıpətın u, tətətig nian rafın. § **2:8:** Nol Əpən 1:17-18

ilat netəm Isrel, məto kəp.* Rəhalat nimə rəha nuəfiminən in nuəfiminən rəha Setan əm.†

10 Sotəginən nahməən mīn itəm otəsuwəhən koatuwa etəmat. İatən-ipinə kəm itəmat, məmə Setan otəpanəmki-pən itəmat neen e kalapus məmə Uhgīn otekasgəwīn nahatətəən rəhatəmat, kən itəmat onəkotatig e nahməən o nian ilat ten.‡ Otətul əskasik, nat əpnarīn okəmə itəmat neen okotimis, kən io oekos-ipinə rəham nətouən, tahmen-pən əm məmə katəfauin-pən nat kit e rəhn-kapə etəm təmol win e naiuən, kən rəham nətouən in nəmegəhən lilin.

11 Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wīr nəghatən mīn itəm Narmin Rəha Uhgīn tatən-ipən kəm niməfak mīn. Etəm otol win e nəluaginən u, nimisən otəsuwīnən e noanəmnamin nigəm asol.”§

Nəghatən təmuwīn kəm iəfak mīn ikīn Pekamam

12 Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmə, “Əte naoa kit tuwīn o nagelo rəha niməfak e taon Pekamam, mən-ipən məmə,

Nəghatən u rəhan, etəm tatos naip rəha nəluaginən kit itəm tasilə e nəwtain kərən mil.*

* **2:9:** ?Nəghatən u, “moatən mə ilat netəm Isrel, məto kəp,” nīpətīn naka? In tatəghat-in ətuatīp netəm mīn u noanol rəha Isrel. Məto nian İesu tatən məmə ilat sənəmə netəm Isrel pahrien, nīpətīn un məmə netəmim pahrien rəha Uhgīn, inun, itəm koatəfak kəm in, məto sənəmə netəm Isrel u ilat netəmim mīn ətuatīp rəha Uhgīn. (Kal 6:15-16). † **2:9:** Jon 8:33-47 ‡ **2:10:** Nian ten nīpətīn un, məmə nian rəha nahməən otəkəike mol namnun. § **2:11:** Nol Əpən 20:11-15; 21:8 * **2:12:** Nol Əpən 1:16

13 Ekıtun ikın nəkotatıg ikın. İkın əh, Setan tatəpələh, matərəməərə ikın. Məto itəmat noatətul-iəkis ron io. Nəməsotəuhlinən rəhatəmat nahatətəən lak. İmatəmat, Setan tətatıg ikın, kən kəməhamnu rəhak etəmim Antipas, itəm təmətul əskasık o nən-iarəpən io. Nat əpnapın məmə nian əh təmiəkis pap otəmat, məto itəmat nəmotahatətə əskasık lak.

14 Məto in əm un, iatehm nıpəgnəmtın mın neen itəm itəmat noatol itəm təsətuatıpən e nıganəmtək. İtəmat neen u ikın-un, noatəgətun netəmim u ikın-un məmə okotos nəgətunən rəha Palam. Palam u, in təmol suatıp kəm Kig Palak məmə in otos-ipən-os-ipən kəm netəm Isrel, kən pəs ilat kotol nolən rat, moatun nagwənən itəm kəmol sakrifais lan tatuwin kəm narmı nat itəm kəmasgəwin e nig, kən moatit əpnapın ilat mın.†

15 Kən e nolən kitiəh əm ilat netəm Isrel mın əh, itəmat neen u ikın nəkoatətəu-pən nəghatən rəha netəmim rəha Nikolas.‡

16 !Tol nəhlan, onəkotəkəike motəuhlin wəhai əm nətəligən rəhatəmat o nolən rat mın rəhatəmat! Okəmə nəstolən, otəsuwəhən oekimnə otəmat, kən iakoh netəm mın un, kən məte ilat e naip rəha nəluaginən itəm tətisi-pən e nıpəgnoak.

17 Etəm matəlgın tatıg, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən mın itəm Narmın Rəha Uhgın tatən-ipən kəm nıməfak mın. Etəmim itəm tatol win e nəluaginən, io oekos-ipən nagwənən anion u mana§ kəm in. Oekos-ipən mın kəpiel ruən kit kəm in, itəm kəmətə-pən nərgın wi lan, kən in

† 2:14: Nam 22-24; 25:1-2; 31:16 ‡ 2:15: Əplan-tu futnot e Nol Əpən 2:6. § 2:17: Jon 6:31-33,35,48,51

pisin əm un, itəm otos, titun nərgin.”

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Tuatira

¹⁸ Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmə, “Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Tuatira, mən-ipən məmə,

Nəghatən u, in nəghatən rəha Nəti Uhgın. Niganəmtin tətasiə tahmen e nəmnamin nigəm, ne nelkin tahmen e piron^{*} itəm kəmərəpe məmə in otəwir matipit-ipit.[†] Tatən məmə,

¹⁹ Enitun rəkis nolən min rəhatəmat, netəm Tuatira. Ekitun rəhatəmat nolkeikeən ne nahatətəən, ne nasituən e netəmin, kən ekitun min məmə nətəligən rəhatəmat təfəməh o nətul əskasikən. Ekitun məmə nolən min rəhatəmat noatol roiu, təwir maprəkis-in nolən min rəhatəmat aupən.

²⁰ Məto iatehm nıpəgnəmtin kit əh-ikin noatol itəm təsətuatipən e niganəmtək. Itəmat noategəhan-in nolən rəha pətan əh itəm tahmen e pətan aupən u, Jesepel.[‡] In tatən məmə in ien kit, məto nəgətunən rəhan tatit rat rəhak min iolwək, matol məmə ilat koatit əpnəpin ilat min, kən moatun nagwənən u itəm katol sakrifais lan kəm narmi nat itəm kəmasgəwin e nig.

^{*} **2:18:** Piron, in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol. † **2:18:** Dan 10:6; Nol Əpən 1:14-15 ‡ **2:20:** Pətan u, in pətan kit əh Tuatira. Okəmə naka nərgin pahrien u Jesepel, o okəm-naka, kəman əm mə Jesepel məto-inu in tahmen e Jesepel u aupən, pətan rəha Kig Ehap (1 King 21:25-26). In təmit netəmin e suatip kit məmə okotol sakrifais kəm narmın nat min, kən motətəu-pən nolən rəha nit əpnəpinən iərman ne pətan. Okəmə naka in tahmen e Nikolas itəm kəmən e 2:6,15.

²¹ Ematəsaħgin pətan əh məmə in otəuhlin rəhan nolən rəha nətou-pən əpnəpənən iərman, məto in tapəs.

²² Tol nəhlan, roiu əh, oekol in tatimis pık e rəhan pet. Kən netəm mın u itəm kəmotit əpnəpən ilat mın, ilat Jesepel u, okəmə ilat kəsotəuhlinən ilat e nosən nolən rəha pətan əh, oekol ilat mın koatəto tərət pık, kən məsou-in ilat e pet u rəha nəhməən.

²³ Kən ekau kitiah əm e nenətin mın, moh ilat kotimis. Tol nəhlan, kən niməfak mın rafin okotitun məmə io əm un, ekıtun nətəligən mın rəha netənim, ne nıkilat. Kən io ekos-ipən nətouən rəhatəmat tətəu-pən əm rəhatəmat nolən mın itəm nəmoatol. §

²⁴ Məto itəmat u, netəm Tuatira itəm nəməsotosən o nəgətunən rəha Jesepel əh, iatəghat kəm itəmat roiu. Ekıtun məmə itəmat nəməsotosən natimnat itəm katən məmə nat aģin mın rəha Setan itəm tatəhluaig-in məntaan. Esələhəu-pənən nat figəm kit mın kəm itəmat, məto iakolkeike məmə nəkotol nat kitiah əm, inun,

²⁵ otaskəlim tiəkis əm e nat itəm ninotos rəkis, mətoarus io ekıtəlig-pa.

²⁶⁻²⁷ Etəm otol win e nəluaginən u, kən tatətul əskasik o nolən nəwiak, matuwın, matuwın mətoarus namnun, kən io ekos-ipən nepətən u kəm in, itəm rəhak tata təmos-ipa kəm io, məmə in otərəməərə e kantri pisin pisin mın. Kən in otos rəhan nəlnal itəm in nəmtətin rəha nəriģ asol rəhan, kəmol e iaen, kən in otatgəhl-atgəhl netəm e nətueintən, təhmen-pən

əm məmə iaen itəm təmoħapıləs-ohapıləs sospən
kəmol e noanisip.

²⁸ Kən io ekos-ipən mın məħau u, fetukai kəm
in.*

²⁹ Etəm matəlgın tatig, in otəkəike mətəlig-
in wır nəghatən mın itəm Narmın Rəħa Uhgın
tatən-ipən kəm niməfak mın.”

3

Nəghatən təmuwın kəm iəfak mın ikın Satis

¹ “Əte naoa kit tuwın o nagelo rəħa niməfak e taon
u Satis, mən-ipən məmə,

Nəghatən u rəħan, etəm tatos narmın rəħa
Uhgın ilat sepın,* kən matos mın məħau sepın.†
Nəghatən u rəħan itəm tatən-ipinə kəm itəmat
məmə,

Ekitun rəhatəmat nolən mın. Ekitun məmə
katən məmə itəmat noatəmegəh, məto kəpə,
itəmat nınotimıs rəkis.

² ! Otaiir-ta! Nolən wır mın rəhatəmat
nəmoatol aupən, otəsuwəhən tikə agın. Məto
itəmat nəkotəkəike motalkut məmə onəkotos-
ipər mın nolən rəhatəmat, motol tuwa məskasik,
məto-inu esəplanən əh nolən wır kit itəm nəmotol
motuwın motol namnun lan, kən tətuatıp e
nıganəmti Uhgın rəħak.

³ Tol nəħlan, nikitəmat tuəh nəghatən itəm
nəmotos, kən moatəto aupən. Otol, kən motəuhlin
itəmat. Məto okəmə nakotapıl əlu-əlu, oekiet-
arəp otəmat tahmen e iakləh, kən itəmat okol
nəsotitunən məmə nian naka oekimnə otəmat.

* **2:28:** Nol Əpən 22:16

* **3:1:** Əplan-tu futnot e Nol Əpən 1:4

† **3:1:** Nol Əpən 1:16

⁴ Мəтo итəмат noан мəсiн əм un икiн Satis, итəм кəмəсotолəн napəн рəhalat tamkimik. Ilat kotətuatip, motahmen o naliwəkən itimat min io e napəн ruən.

⁵ Etəm in otol win e nəluaginən, in otuwın nulan e napəн ruən. Kəн okol esafəl rəkisən nərgin e naoa rəha nəmegəhən, kəн io ekən-iarəp nərgin e nigənəmti rəhak Tata ne rəhan nagelo min, məmə in rəhak ətuatip etəmin.‡

⁶ Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən min itəm Narmin Rəha Ughin tatənipən kəm niməfak min.”

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Filatelfia

⁷ “Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Filatelfia, mən-ipən məmə,

Nəghatən u rəhan, Etəm Tasim, kəн in Nipahrienən. Kəн in tatos ki rəha Tefit u aupən. § Okəmə in terəh e toa kit, kəн okol suah kit təsahtosig-inən. Kəн okəmə in tahtosig e toa kit, kəн okol suah kit təserəhən lan.* Nəghatən u rəhan itəm in tatənipinə kəm itəmat məmə,

⁸ Ekitun rəhatəmat nolən min, netəm Filatelfia. Ekitun məmə rəhatəmat nəsanənən in noan məsın əm, məto itəmat nəmoatol nəwiak məsotapəsən, kəн məsotəhluaig-inən məmə rəhak u itəmat. Otəplan-tu. Emerəh e toa otəmat. Okol suah kit təsahtosig-inən.

‡ **3:5:** Mat 10:32; Luk 12:8; Mak 8:38; Luk 9:26; 1 Jon 2:23 § **3:7:** “Ki rəha Tefit” u, tatəpsen-pən nepətən itəm otos e Jerusalem wi. In un, in tatos nepətən məmə oterəh kəн mahtosig-in suah kit itəm tatuwin imə; Nol Өпөн 1:18. * **3:7:** Aes 22:22

⁹ Otəplan-tu. Netəm mın un e Nuəfiminən rəha Setan, ilat koatən məmə ilat netəm Isrel, məto kəpə. İlat ieiua mın.† Otəplan-tu. Oekol ilat kotuwa motisin nulilat e nelkitəmat o nisaiian, kən okotən məmə nıpahrienən io ekolkeike itəmat.‡

¹⁰ Emən-ıpınə kəm itəmat məmə itəmat onəkotos nətəligən əfəmäh o nətul əskasikən, tahmen əm lak, kən itəmat nəmoatol rəhak nəghatən.§ O nat u, io oekatıpal wır* otəmat e nian itəm nəratən otəsuwəhən tuwa e nətueintən mın rafın,† məmə otekasgəwin-tu nahatətən rəha netəm rəha nətueintən.

¹¹ Otəsuwəhən ekuwa. Otaskəlīm-iəkis natımnat mın itəm itəmat nınotos rəkis, məmə suah kit otəsosən rəham nətouən‡ itəm nınol win rəkis lan.

¹² Etəm otol win e nəluaginən, kən io oekol in tahmen e nig asol kit itəm tətaruəsan Nimə Rəha Uhgın rəhak. Kən in okol təsietən e Nimə əh nian

† **3:9:** Nəghatən u “koatən məmə ilat netəm Isrel, məto kəpə,” in tatəghat-in ətuatıp netəm mın u noanol rəha Isrel mın. Məto nian İesu tatən məmə ilat sənəmə netəm Isrel pahrien, nıpətin un məmə netəmim pahrienən rəha Uhgın, inun, itəm koatəfak kəm in, məto sənəmə netəm Isrel u ilat netəmim mın ətuatıp rəha Uhgın (Kal 6:15-16). ‡ **3:9:** Jon 8:44; Nol Əpən 2:9 § **3:10:** Hip 12:1-3 * **3:10:** “Oekatıpal,” nıpətin u, məmə, “Oekehm wır etəmat,” inu “protektem yufala,” e Bislama. † **3:10:** Jon 17:15 ‡ **3:11:** “Nətouən” əh, tatəghat-in, in hat kit kəmol e nımalı nig, o narmı nımalı nig kəmol e kol, kən katəfauin-pən e rəhn-kapə etəm təmol win e nıauən. Kən hat itəm Kristo otəfauin-pən e rəhn-kapə etəmim o rəhan nətul-iəkisən, in otəkəike matehm wır o netəm mın un itəm kotolkeike məmə okotos-irəkis olat. Inu, in nuwəhən nımaa nəghatən məmə ilat okəsotapəsən nətul əskasikən məmə ilat okəsotəmık-arəpən-inən nətouən rəhalat, inun, nəmegəhən lılın ilat Kristo.

kit. Kən io, oekəte-pən nərgi Uhgın rəhak lan, ne nərgi taon rəha Uhgın rəhak lan. Taon u, in Jerusalem wi, itəm Uhgın rəhak otahl-ipa, otisi-pər e nego e neai, meiuaiu-pa. Kən io oekəte-pən mın nərgək wi e suah u.

¹³ Etəm matəlgın tatig, in otəkəike mətəlig-in wır nəghatən mın itəm Narmın Rəha Uhgın tatən-ipən kəm niməfak mın.”

Nəghatən təmuwin kəm iəfak mın ikın Laotisia

¹⁴ “Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Laotisia, mən-ipən məmə,

! Nəghatən u rəhan, etəm katən məmə in Nıpahrienən! In un, in etəm kıtun nagileən lan məmə tatətul-arəp o nən-iarəpən nıpahrienən əm, kən in nəukətın[§] natımnat rafın itəm Uhgın təmöl.* Nəghatən u rəhan, itəm in tatən-ipinə kəm itəmat məmə,

¹⁵ Ekitun rəhatəmat nolən mın, netəm Laotisia. Ekitun məmə nəmegəhən rəhatəmat tahmen e nəhau itəm tarion əm. Təwır məmə onəkotətul əm e kitiəh, onəkotətəp o onəkotəgəpan.

¹⁶ Itəmat nəkoatətul əm ilugin, nakotarion əm—nəsotəgəpanən məsotətəpən—tol nəhlan, oiakagəh rəkis-in itəmat roiu,

¹⁷ məto-inun itəmat nakotən məmə, ‘Rəhatimat nautə tepət, ioatos məni asol, rəhatimat nəmegəhən təwır, natımnat rafın tatig, kən nat

§ 3:14: “Nəukəti natımnat rafın itəm Uhgın təmöl,” nıpətın kəiu e nəghatən Kris. Iesu in Nəukətın, nıpətın un, in təmöl natımnat rafın; kən in mın in İərəmərə e natımnat rafın. * **3:14:** Jon 1:1-3; Kol 1:16; Nol Əpən 1:17

kit təsikəən otimat.' Məto itəmat nəkotəruru məmə itəmat nınotatig rəkis e nəratən, itəmat nəkotol nasəkitunən, rəhatəmat nautə tikə agin, niganəmtitəmat təpis, kən nakotaiu piəpiə əm.

¹⁸ O nat u, iatən-ipinə ətuatip kəm itəmat, təwir məmə onəkotos-nəmtin iaen u kol tatipit-
ipit ron io, itəm kəmuwaan e nigəm tus rəkis
namtəən lan,[†] kən pəs itəmat, rəhatəmat nautə
otepət. Kən onəkotos-nəmtin min napən ruən
o nuwinən lan, məmə onəkotalpin nıpətitəmat
un, itəm tol naulisən. Kən moatos-nəmtin min
mərisin ron io, motol-pən e niganəmtitəmat, məmə
niganəmtitəmat otalien, nəkotəplan wir nat.

¹⁹ Netəm min un rafin itəm iakolkeike pik ilat,
io iatəghat əskasik kəm ilat matəg-ətuatip-in ilat.
Tol nəhlan, təwir məmə nikitəmat otimis-pa lak,
kən motəuhlin-pa e nolən rat min rəhatəmat.

²⁰ !Otətəlig-tu! Io iatətul e nafiluə, matətəht toa
o nuwamən imə. Okəmə suah kit tətə nəwiak kən
terəh e toa, kən ekuwin imə kən magwən itimlau
min.

²¹ Io emol win e nəluaginən kən matəpələh-pər
itimlau rəhak Tata e rəhan jea, matuərəməərə.
Kən e nolən kitiah əm, etəm otol win e
nəluaginən, io ekegəhan-in məmə otəpələh
itimlau min e rəhak jea, matərəməərə itimlau
min io.

²² Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-
in wir nəghatən min itəm Narmın Rəha Ughin
tatən-ipən kəm niməfak min.”

4

[†] **3:18:** Job 23:10; Mal:3:2-3; 1 Pita 1:6-9

Nəfakən e nego e neai

¹ !Uarisig e natimnat min u, emətag-pən əpəh, kən məplan toa kit təmerəh-pən əpəh e neai! Kən nəwian kitiəh əm itəm eməto aupən, inun itəm in iahgin iahgin tahmen əm e təwi, tınatəghat min kəm io, kən tatən-ipa məmə, “Ər-tu muwa ikin-u, ekəgətun ik e natimnat min un, itəm okəpanol.”

² E nian kitiəh əm, nəsanənən rəha Narmın Rəha Uhgın təmol kəm io, kən ekasıpən əpəh aupən-in io matəplan kig, tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəməərə e nego e neai.*

³ Kən etəm tatəpələh ikin əh, eməplan in təwir matəlip, matipit-ipit, tahmen e kəpiel wir kəiu nərgilau un tiaspa ne kanilian. Kən mırαι-mırαι kit təmuwın mitəlau e jea rəhan, kən mırαι mırαι əh tətasiə təhag-əhag tahmen e kəpiel wir kit u, emiral.†

⁴ Kən mitəlau-itəlau e jea asol rəha kig əh, jea neen min ilat tuente-fo, koatətul, kən netəm-iasol min itəm kəmotəwiətən, ilat tuente-fo, koatəpələh-pər elat. Kəmotuwın e natimnat ruən, kən motəfauin hat min rəha nisaiiən, itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit.

⁵ Kən ikin əh, jea rəha kig tətətig ikin, tatipit, kən kaluəluə tətətipərəh matiet ikin. Aupən e jea rəha kig, noanisiə ilat səpın koatuəp. Inəh, narmın rəha Uhgın ilat səpın.‡

⁶ Kən ikin əh aupən e jea rəha kig, nat kit min əh-

* **4:2:** Esik 1:26-28 † **4:3:** Tiaspa okəm-naka in kəpiel amiəmitə, kən kanilian okəm-naka in kəpiel asiə. Emiral min un, kəpiel amiəmitə min. Kitat kotəruru ətuatip kala rəhalat itəm in tatən, məto nat naka itəm Jon təməplan, inun, kala wir min, kotəwir, moatipit-ipit. ‡ **4:5:** Əplan-tu futnot e Nol Əpən 1:4.

ikin tahmen e nitəhəi, məto tahmen e kilas, itəm tatəlip, matipit-ipit.

Ilugin ikin əh, kən titəlau e jea rəha kig u, nat neen əh-ikin, ilat kuwit, itəm koatəmegəh, koatətul. Kən niganəmtilat tepət tepət, tatəper-ipən əpnəpən əm e nərpilat ne məntaalat ne.

⁷ In aupən, tahmen e laion, kən nampa tu lan, tahmen e kau iəwiə, kən nampa tri lan, rəhn-kapə tahmen e etənim, kən nampa fo lan, tahmen e malikim itəm tatiwig.

⁸ Nat min əh itəm koatəmegəh, ilat kuwit, məto nıməlməlilat ilat sikis, kən niganəmtilat tirəfin əpnəpən əm ilat, muwin əpəh e nəwtain nıməlməlilat ləhau ikin ne. Nian rafin ilat kotan napuən lapin ne lenian, məsotamegən, koatan məmə:

“!İərəmərə Uhgın Nahgın Tepət Pık Agın
in tasim, tasim, tasim pık agın,
itəm in tətətig roiu,
təmətətig lilin,
otəpanətətig lilin!”§

⁹ Kən nat min əh itəm koatəmegəh, koatən nıpahrienən e nepətən rəha Uhgın, kən moatosipən nisaiien kəm in, kən moatən tagkiu kəm kig itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəmərə, mətətig lilin, namnun tikə.

¹⁰ Kən nian nat min əh itəm koatəmegəh koatol nəhlan, kən netəm-iasol itəm kəmotəwiətən, ilat tuente-fo, koteiuaiu moatəsin nulilat kəm in, itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəmərə, kən moatəfak kəm in itəm tətətig lilin, namnun tikə. İlat kotəsin nulilat kəm in, kən nıpinəgilat taru

§ 4:8: Eks 3:14

nisiþ, kən ilat koatəpeg rəkis rəhalat hat mīn rəha
nisiiaiən, kən moatəlin aupən-in rəhan jea, kən
moatən məmə,

11 “Rəhatimat İrəmərəə Uhgīn,

Ik nakətuatip, mahmen aģin məmə onakos
nənwiwiən rafīn,

ne nisiiaiən rafīn,

ne nəsanənən rafīn,

məto-inun ik nəmol natimnat rafīn.

Ik nəmol ilat məto-inu ik nəmolkeike məmə ilat
okotatig.

Kən məto-inu ik nəmolkeike nəhlan, ilat kotatig
əh.”

5

Nəti sipsip təmurapik naoa itəm kəmaiu-aiu

1 Kən əmun, eməplan kig tatəpələh-pər e rəhan jea,
kən matos naoa kit e nelmīn matip itəm kəmaiu-
aiu, kən naoa un kəməte-pən nat e nīkalīn kərən
mil, kən kəmaiu-aiu kuwaan ətain mau sepīn
məmə otaskəlīm tiəkis. 2 Kən eməplan nagelo

əsanən kit tətəgət əfəməh matən-iarəp məmə, “?Pah
u in tahmen mətuatip məmə oteatip rəkis nat itəm
kəmuwaan ətain e naoa u, kən murapik?”

3 Məto etəmim kit tikə ilis e nego e neai, o ləhau e
nətueintən, o niki nīməptən, kit okol təsətuatipən o
nurapikən naoa u, mafīn.

4 Kən emətasək mətasək, məto-inun kəsəplanən
etəmim kit itəm tahmen mətuatip o nurapikən
naoa u, mafīn.

5 Kən etəm-iasol mīn u kit itəm təməwiətən, tən-
ipa kəm io məmə, “!Sasəkən! Mītag-pən-tu məplan,

Laion rəha Noanol rəha Juta,* in nəukəti Tefit,† in tīnol win rəkis e nəluaginən rəhan. Tol nəhlan, in tətuatip agin-əh o nurapikən naoa əh, kən meatip rəkis nat əh ilat sepın itəm kəmuwaan ətain lan.”

⁶ Kən əmun ekəplan Nəti Sipsip, tatətul əpəh ilugin e jea rəha kig ne nat kuwit itəm koatəmegəh ne netəm-iasol mın itəm kəmotəwiətən. Nəti Sipsip u, nəkəplan məmə kəmoħamnu rəkis. Kən rəhnıpat ilat sepın,‡ kən nıganəmtın ilat sepın mın, ilat un, koatətul o narmin rəha Uhgın ilat sepın itəm təməhl-ıarəp ilat kotuwın e nətueıntən.

⁷ Nəti Sipsip əh, təmuwın meə-pən mos-ırəkis naoa u e rəhn matip kig itəm tatəpələh-pər e rəhan jea.

⁸ Kən nian in tınaskəlīm naoa un, kən nat mın un itəm koatəmegəh ilat kuwit, ne netəm-iasol itəm kəmos nəwiətən ilat tuente-fo, ilat kotısın nulılat o Nəti Sipsip, moteıuau, nıpinəgılat taru nısip. İlat rafın koatos hap§ mın ne pəsın mın itəm kəmol e iaen u kol tatıpit-ıpit, tərıoah e nat pıen-pıen mın itəm nəmiəwın təwır. Kən nat pıen-pıen u, in tahmen e nəfakən mın rəha netəmım rəha Uhgın.*

⁹ Kən nat mın un itəm koatəmegəh ilat kuwit ne netəm-iasol itəm kəmotəwiətən, kəmotan napuən wi kit məmə,
 “Ik nakətuatıp, mahmen agın o nıləsən naoa u,
 kən meatip rəkis nat mın itəm kəmuwaan ətain lan,
 məto-inun kəmoħamnu ik,
 kən nəmos-nəmtın netəmım e nıtam
 məmə ilat rəha Uhgın.

* 5:5: Jen 49:9-10 † 5:5: Aes 11:1 ‡ 5:6: Əplan-tu futnot e Nol Əpən 1:4 § 5:8: “Hap,” in nat kit katoh tətən napuən, tahmen e kitar. * 5:8: Sam 141:2

Kən ilat kəmotisi-pən e noanol mın rafin,
 ne nəghatən mın rafin,
 ne kantri mın rafin,
 ne netəm nuwigilat tol pisin pisin mın,
 10 kən nəmol ilat kotatig ahgin rəham nərəmərən,
 kən ilat rəham pris mın,
 koatol wək rəha Uhgın rəhatimat.
 İlat okotərəmərə e nətueintən.”

11 Kən ekətag-pən mın məplan, kən məto mın
 nəwia nagelo mın tepət, tepət, okol kəruru nafinən.
 Kəmotətul, motitəlau e jea rəha kig, ne nat mın
 u itəm koatəmegəh, ne netəm-iasol mın itəm
 kəmotəwiətən.

12 Kən ilat kotan əfəməh napuən məmə:
 “!Nəti Sipsip itəm kəmoħamnu,
 in tətuatip mahmen agin məmə kotənwiwi in,
 məto-inu tatos rafin nəsanənən,
 ne nautə, ne nenatigən,
 ne nahgin, ne nepətən əhag-əhag!
 !Təwir agin-əh məmə koatisiai-in!”

13 Kən eməto mın natimnat rafin itəm Uhgın
 təmol e nego e neai, ne nətueintən, ne Imə Netəm
 Kəmotimis İkin, ne e niki nitəhəi, ne natimnat mın
 rafin itəm kotatig elat, ilat rafin koatən məmə:
 “Pəs nənwiwiən ne nisiiən tatuwin o kig itəm
 tatəpələh-pər e rəhan jea ne Nəti Sipsip,
 məto-inu in tatos nepətən əhag-əhag ne
 nərəmərən.

!Pəs nənwiwiən ne nisiiən tuwin olau,
 kən tatuwin, matuwin, matuwin, namnun tikə!”

14 Kən nat mın un ilat kuwit itəm koatəmegəh,
 kotəmə, “! Əwəh!” kən netəm-iasol mın itəm
 kəmotəwiətən kotisin nulilat ron, moteiuaiu,
 nipinəgilat taru nisip, moatəfak kəm in.

6

Nəti Sipsip təmatgəhl nat itəm kəmuwaan ətain naoa itəm kəmaiu-aiu lan

¹ Kən ekatəlkəlik o Nəti Sipsip nian in təmatgəhl rəkis nat kit itəm kəmuwaan ətain e naoa kəmaiu-aiu. Kən əmun, nat koatəmegəh u kit ilat kuwit tagət əfəməh e nəwian kit tahmen e kaluəluə, məmə, “!Wa-tu!”

² Ekətag-pər məplan hos kəruən kit. Etəm tətəsüə-pər lan tatiləs nifagə, kən kəməfauin-pən hat rəha nisiaiiən kəm in, tahmen e hat rəha etəm tinol win rəkis e nəluaginən. In təmaiu matuwın tahmen e etəm təmol win e nəluaginən, kən matuwın mın məmə otol mın win.

³ Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa tu lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən eməto nat tatəmegəh itəm tatol nampa tu lan təmə, “!Wa-tu!”

⁴ Kən hos pisin kit mın itəm tasiə, təmaiu muwa. Etəm titəsüə lan, kəmos-ipən nisa asol kit rəha nəluaginən kəm in. Kən Uhgın təmegəhan-in-pən nepətən məmə otos-irəkis nəməlinuən itəm tətətiğ e nətueintən, məmə netəmim koatəluagin əm moatohamnu-ohamnu ilat mın ikın mın rafın.

⁵ Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa tri lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən ekəto nat tatəmegəh itəm tol nampa tri lan, təmə, “!Wa-tu!” Kən ekətag-pər məplan hos kapın kit. Etəm titəsüə lan tatitol sikel* kit.

⁶ Kənu eməto nəwian kit tətisi-pən ilugin e nat koatəmegəh mın ilat kuwit, matən məmə, “Uwın, kəmegəhan-in ik məmə nəkitun nosən nəumis e

* 6:5: E nian rəha nəumis, kən netəmim kotakil natimnat o noorən nagwənən.

nitən mīn, kən ilat okotəkəike motərakin mənī asol o nosən nagwənən noan məsīn əm. Məto onəsərəkīnən nəukəti nig olif mīn itəm katol oel e noan, kən nəsərəkīnən nəukəti nol u krep itəm katol wain lan.”

⁷ Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa fo lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən ekəto nat tatəmegəh itəm tol nampa fo lan, tatən məmə, “!Wa-tu!”

⁸ !Kən ekətag-pər məplan hos kəmtap kit! Etəm titasuə lan, nərgīn u Nīmīsən, ilau etəmim kit, nərgīn u, Noanpən, tatuarisig-in mətian. Kəmīos nepətən məmə okohamnu netəmim e naip ne nəumis ne nīmīsən ne nat megəh iarupīn mīn. Kəmīos nepətən nəhlan, tahmen-in nəwtain nətueintən kitīəh, məpəs əm nəwtain kisil.

⁹ Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol faif itəm kəmuwaan ətain naoa lan, ekətag-pən əpəh e nəwtain olta,[†] ləhau ikīn, məplan netəm kəmo hamnu ilat məto-inu ilat kəmotətul əskasik o nən-iarəpən nəghatən rəha Uhgīn.

¹⁰ Ilat kotaun əfəməh moatən-ipən kəm Uhgīn məmə, “Ik nakərəmərə e natimnat rafīn, ik nakasim, kən ik nīpahriənən. ?O nəghan ne kən ik onakələhəu nəghatən məmə netəm rəha nətueintən kəmotol tərət, kən mōl nalpīnən kəm ilat o nat itəm kəmotol etimat? ?Onagəhən nakalpīn nitai nitatimat e netəm mīn əh?”

¹¹ Kəmotən nəhlan, kən kəmos-ipən napən ruən kəm ilat rafīn. Məto kəmən-ipən kəm ilat məmə

[†] **6:9:** Olta u, in tepil kit tatətul əpəh e Nīmə Rəha Uhgīn, kən katol sakrifais mīn ikīn. Kən netəm mīn u, okəm-naka ilat kotahmen ətuatip e sakrifais kit itəm tatuwīn o Uhgīn.

okotameg mın noan məsin əm mətoarus nampa apiəpiə rəha pialat mın ne winilat mın, otuwa pitən mahmen. Pialat mın ne winilat mın u, netəmim mın rəha İesu, itəm okəpanohamnu ilat o rəhalat nahatətəən.

¹² Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol sikis itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən əmun, namig asol kit təməloal. Mitgar təmapinəp ağin, kən məwiğ təmasiə ağin tahmen e nita.‡

¹³ Kən məhau mın əpəh ilis e neai kəmotisas-pən e nətueintən, tahmen e noa nig u fik, itəm nımətag asol təmatigtig e noan pikəh tisas.

¹⁴ Kən neai təmikə tahmen e nimitiwın kəmaiu-aiu kiləs kəgim.§ Kən nitot mın ne nəptən mın kəmotəgim e nəmelat mın.

¹⁵ Kən kig mın rəha nətueintən ne iərəmərə mın, netəm-iasol mın rəha mopael mın, netəm rəhalat nautə tepət, ne netəm koatos nepətən, ne slef mın rafın, ne netəm sənəmə slef mın, ilat rafın kəmotəhluaig e nıpəg kəpiel asol mın, ne nıkali kəpiel mın əpəh e nıkalkal nitot asol mın.*

¹⁶ Kən ilat kəmotasək əfəməh-pən o nitot mın ne kəpiel asol mın məmə, “Otisas, motoh ətain itimat, motəhluaig-in itimat o niganəmti kig u itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, ne o neməha rəha Nəti Sipsip,†

¹⁷ məto-inun nian asol kəgin əh rəha neməha rəhalau tinuwa. ?Kən pah un in titun nətulən?‡

7

‡ **6:12:** Joel 2:31; Wək 2:20
2:10,19-22 † **6:16:** Hos 10:8

§ **6:14:** Aes 34:4 * **6:15:** Aes
‡ **6:17:** Joel 2:11; Mal 3:2

Wan-hanrıt-foti-fo-taosən
kəmol mak elat
mə rəha Uhgın

¹ Kən əmun ekəplan nagelo kuwıt koatətul-pən e kona mın ilat kuwıt e nətueintən. Kəmotəmkətain rafın nımətag kuwıt e kona kuwıt rəha nətueintən, məmə nımətag otikə e nətueintən, ne nıtəhəi, ne nig mın.*

² Kəmos-ıpən nəsanənən kəm ilat o nərəkinən nəptən ne nıtəhəi. Kən ekətag-pən məplan nagelo kit mın tətisi-pah, tətıləs nat kit itəm Uhgın u, itəm tətəmegəh, otos o nolən mak rəhan lan. Kən in tətəgət əfəməh-pən kəm nagelo mın u kuwıt, məmə,
³ “! Otəpəs pitən! Sotəhlmanən nımətag məmə otəsərəkınən nıməptən ne nıtəhəi ne nig mın, pəs ekotol-pən pitən mak rəha Uhgın rəhatat e nıpinəgi iolwək mın rəhan.”†

⁴ Kən eməto nampa rəha netəm kəmosos mak u rəha Uhgın. Netəmim wan-hanrıt-foti-fo-taosən kəmotiet rəkis e noanol mın rəha Isrel, ilat kəmosos mak əh.

⁵ E noanol rəha Juta, netəmim ilat tuelef-taosən.
 E noanol rəha Rupen, netəmim ilat tuelef-taosən.

E noanol rəha Kat, netəmim ilat tuelef-taosən.

E noanol rəha Aser, netəmim ilat tuelef-taosən.

⁶ E noanol rəha Naptali, netəmim ilat tuelef-taosən

E noanol rəha Manase, netəmim ilat tuelef-taosən.

⁷ E noanol rəha Simeon, netəmim ilat tuelef-taosən.

* **7:1:** Nımətag kuwıt əh, in nımətag rəha nərəkinən tahmen əm e in əh e Dan 7:2 ne

Jer 49:36-38. † **7:3:** 2 Kor 1:22; Efes 1:13

E noanol rəha Lifae, netəmim ilat tuelef-taosen.
E noanol rəha Isakar, netəmim ilat tuelef-taosen.

⁸ E noanol rəha Sepulun, netəmim ilat tuelef-taosen.

E noanol rəha Josep, netəmim ilat tuelef-taosen.
Kən e noanol rəha Benjamin, netəmim ilat tuelef-taosen kəmosos mak əh.

Nımanın netəmim itəm kəmotuwın e napən ruən

⁹ Uarisig e natımnat mın u, emətag-pən əpəh aupən-in io, məplan nımanın netəmim tepət tepət, okol kəruru nafınən.‡ İlat koatısi-pən e kantri mın rafın, ne noanol mın rafın, ne nəghatən mın rafın, kən nuwigılət tol pısın pısın mın. İlat koatətül aupən e jea rəha kig, ne Nəti Sipsip. İlat koatuwin e napən ruən mın, kən moatos nelmi nəmıl e nelmılət.

¹⁰ Kən moatagət əfəməh moatən məmə

“Uhgın rəhatat itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəməərə, ilau Nəti Sipsip, ilau əh kəmioal suatıp o nosmegəhən kitat.”

¹¹ Nagelo mın rafın ilat kotətül motıtəlau e jea rəha kig, kən mıtəlau mın e netəm-iasol mın itəm kəmosos nəwiətən, ne nat koatəmegəh mın u, ilat kuwit. İlat moatısın-pən nulılat aupən e jea rəha kig, moteiuaiu, nıpınəgılət taru nısıp, kən moatəfak kəm Uhgın,

¹² moatən məmə:

“!Əwəh! !Nıpahrienən! Rəhatat Uhgın təwır pik, matəhag-əhag wır.

!In tenatig tenatig, təsanən, nahgın tepət!

‡ 7:9: Jen 15:5

!Pəs kotənwiwi in, motisiai-in, kən motən tagkiu
kəm in matuwın matuwın namnun tikə! !
Əwəh!”

¹³ Kən əmun, netəm-iasol itəm kəmos nəwiətən
mın u kit tətəpəh ron io məmə, “?Pah mın əh
koatuwin e natimnat ruən? ?Kən ilat kəmotisi-pən
hiə?”

¹⁴ Kən ekuhalpın məmə, “Etəm-iasol. Ik əm
nəkitun.”

Kən in təmə, “Netəm mın əh, ilat un kəmotiet
rəkis e nahməən asol; ilat kınəmotaiquas e rəhalat
napən kən motol tərüən e nita Nəti Sipsip.

¹⁵ Kən tol nəhlan,
“ilat kotətul aypən e niganəmti Uhgın, itəm
tatəpələh matərəməyə,
kən moatəfak kəm in e nərauiəgən ne lapın e Rəhan
Nimə;

kən kig u itəm tatəpələh-pər e jea,
in otahgil kəm ilat mın nian rafin.

¹⁶ İlat, okol nəumis tısus mınən ilat,
kən okol kəsotoaoa mınən.
Kən nərauiə təsəhg mınən ilat,

nape-apeən asol rəha mıtgar otəsəhg mınən ilat,

¹⁷ məto-inun, Nəti Sipsip itəm tatəpələh ilugin e jea
rəha kig,
in otatehm ilat tahmen e etəmim rəha nehmən
sipsip.

In otit ilat, matuwın o nəmti nəhau megəh, §
kən Uhgın otafəl rafin nahui nəmtilat.”

8

Pesin rəha nat pien-pien

§ 7:17: Sam 23:2; Aes 49:9-10; Jon 4:10; 7:37-38; Nol Əpən 22:1,17

¹ Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol sepın itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən nagətən təmikə əpəh e nego e neai o nian əkuəkır kit, tahmen e hafaoa.*

² Kən əmun eməplan nagelo sepın u kotətul aypən e nigənəmti Uhgın, kən ilat rafın koatos təwi.†

³ Kən nagelo kit mın, in tatitol pesın kit itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kəməmki-pən nat pien-pien lan. Təmitol muwa mətul aypən e olta. Kəmos-ipən nat pien-pien tepət‡ kəm in, məmə otos-ipən təlmin nəfakən mın rəha netəmim rəha Uhgın, kən mos-ipən ilau kəm Uhgın, muwaan əpəh e olta kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, itəm tatətul aypən e jea rəha kig.

⁴ Nəhaniəm rəha nat pien-pien mın, ne nəfakən mın rəha netəmim rəha Uhgın, itəm nagelo təmik e nelmın, kəmotər motuwın o Uhgın.

⁵ Kən əmun nagelo təmitol nat pien-pien u e pesın, kən məmki-pən nigəm lan, itəm tatuəp e olta, kən məhtəg-iarəpən e nətueintən. Kən əmun, kaluəluə təmatiperəh, kənu təmipit, kən nərkərikən, kən namig təməloal.§

Təwi mın

⁶ Kən nagelo sepın itəm koatos təwi mın, kəmotətul matip o nəhlən təwi.

⁷ Kən nagelo itəm tətəupən, təməhl rəhan təwi. Kən əmun, ais ne nigəm itəm kəmol pıləh-pıləh

* **8:1:** Hab 2:20; Sef 1:7-8; Sek 2:13 † **8:2:** Təwi mın əh e Baebol, sənəmə nuwigi nat itəhəi, məto təwi əh kəmol e rəhnipət nat kit.

‡ **8:3:** Nat pien-pien u in tahmen e nigpis, kən katuwaan məmə okəto nəhaniəm e nəmiəwın u itəm tətəpien wir. § **8:5:** Eks 19:16-18

iləhal nita, kəmətəg-pən iləhal e nətueintən. Təmuəp mus nəwtain nəptən kitiəh, mapəs əm nəwtain kəiu, kənu təmuəp mus nig min nəwtain kitiəh, mapəs əm nəwtain kəiu, kən təmuəp mus ma-kiras mitə kəmotuəp rafin.

⁸ Kən nagelo itəm tatol nampa tu lan in təmahl rəhan təwi, kən nat kit tahmen e nitot asol, itəm tatuəp, kəmərakin-pən əpəh itəhəi. Kən nəwtain nitəhəi kitiəh təmol nita, mapəs əm nəwtain kəiu.

⁹ Kən təmərəkin nat megəh min itəm kotatig itəhəi nəwtain kitiəh, mapəs əm nəwtain kəiu, kən mərəkin min nego min nəwtain kitiəh, mapəs əm nəwtain kəiu.

¹⁰ Kən nagelo itəm tatol nampa tri lan, təmahl rəhan təwi. Kən məhau asol kit təmiet, matuəp tahmen e noanisə. Təmiet əpəh ilis e neai, meiuaiu misas-pən mus nəwtain nəhau min ne nəmti nəhau min nəwtain kitiəh, mapəs əm nəwtain kəiu.

¹¹ Məhau u, nərgin u Tarip Tarip. Kən əmun, nəhau min nəwtain kitiəh kəmotarip motarip, mapəs əm nəwtain kəiu. Kən netəmim tepət itəm kəmotənim nəhau arip, kəmotimis.

¹² Nagelo itəm tatol nampa fo lan, təmahl rəhan təwi. Kən nat kit təmoh mitgar, ne məwig ne məhau min, mol nəwtain mitgar kitiəh təmapinəp, mapəs əm nəwtain kəiu kətiauəp. Kən nəwtain məwig kitiəh təmapinəp, mapəs əm nəwtain kəiu kətiauəp, kən nəwtain məhau min kitiəh kəmotamis, kən nəwtain kəiu əm kəmotasiə. E nərauiəgən, kən tatərauiə e nəwtain kəiu əm, mapəs kitiəh. Kən nian lapin, tatəmihl e nəwtain kəiu əm, mapəs kitiəh.*

* **8:12:** Aes 13:10; Mak 13:24

13 Kən əmun ematəplan, kən məto malikim kit tatiwig e napuə, kən mətasək əfəmäh matən məmə, “!Awe! !Awe! !Awe! !Məto-inun nagelo kisil min əh-ikin okəpanəhlahl min rəhalal təwi roiu, mol nəratən asol okəpanəhaluwa e netənim rəha nətueintən!”

9

Nagelo itəm tatol faiflan təmahl təwi

¹ Nagelo itəm tatol faiflan, tətahl rəhan təwi, kən eməplan məhau kit itəm tənəmiş-pər e neai miet-pən e nətueintən. Kəmos-ipən ki kit kəm məhau un, o nerəhən e nıpəg asol itəm teiuaiu agin.

² Nian təmerəh e nıpəg əh, nəhaniəm təmə, tahmen e nəhaniəm rəha iohe. Mitgar ne napuə kəmuapinəp e nəhaniəm rəha nıpəg asol.

³ Kənu nat kit tahmen e pitip, ilat tepət agin-əh, kəmotiet rəkis e nəhaniəm əh, moteiuaiu e nəptən, kən kəmos-ipən nəsanənən kəm ilat o nusən itəm e nıpikilat, kən titahmə titahmə.

⁴ Kəmən-ipən kəm pitip min məmə kəsotərəkinən ma-kiras ne nig min, ne natimnat itəm kotəwiə e nətueintən, məto okotərəkin əm netəm min un itəm kəsotosən mak rəha Uhgın e nıpənəgilat.

⁵ Kən kəmegəhan-in nəsanənən kəm ilat məmə okotus netənim motol nahməən kəm ilat o məwig faif, məto kəsotohamnuən ilat. Kən nahməən əh,

itəm ilat okotəto tərət lan, taprəkis-in ağın nəme nīpiki welau itəhəi, nian tatus itəm, kətahmə.*

⁶ E nian mīn əh, netəmim okotegəs-in suatip o nīmīsən, məto okol kəsotehmən. Okotolkeike məmə okotīmīs, məto okol kəsotīmīsən.

⁷ Eməplan pitip asol mīn əh, ilat kotahmen e hos mīn itəm kəmotətul matip o nəluaginən. Ilat kəmotəfauin nat kit tahmen e hat rəha kig itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kən rəhn-kapəlat tahmen e rəha etəmim.

⁸ Noanulat kaifəməh tahmen e noanu pətan, kən nəluilat tasilə tahmen e nəluī laion.

⁹ Nuwiligilat tol məmə kəmotəlpin manikiləhalat e nat kit rəha nəluaginən, kəmol e iaen, kən nawin nīməlməlilat tatuwa tahmen e hos tepət koatiuw kat mīn moatuwin e nəluaginən.

¹⁰ Nīpikilat tatus itəm kətahmə taprəkis-in ağın welau itəhəi. Ilat koatos nəsanənən e nīpikilat o nolən nahməən kəm netəmim o məwig faif.

¹¹ Ilat, rəhalat kit əh-ikin etəm-iasol, in iərəməərə rəha nīpəg asol itəm teiuaiu ağın. E nəghatən rəha netəm Isrel, katən nərgin mə Apaton, kən e nəghatən Kris, kətaun-in məmə Apolion, nīpətīn u lərəkin.

¹² !Awe! Nəratən aupən tīnol namnun, məto awe, awe, nəratən kəiu mīn əh-ikin okəpanueia.

¹³ Kən əmun, nagelo itəm tatol sikis lan təmahl rəhan təwi. Kən eməto nəwian kit təmisi-pən əpəh

* **9:5:** Nəghatən Kris ətuatip təməsənən nahməən rəha nīpiki welau itəhəi. In təmən nahməən rəha “skopion,” nat kit tahmen e iəmik nərik, məto rəhan nəme nəluin ne rəhan nahməən tərət maprəkis-in nəme nahməən rəha nīpiki welau ne nahməən rəha nəme timar.

e niki rəhnipat olta u,† ilat kuwit, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kən tatətul aupən e nigənəmti Uhgın.

14 Kən nəwian əh təmən-ipən kəm nagelo itəm tatol sikis lan u tatiləs təwi, məmə, “İkis nagelo mın un ilat kuwit itəm kəməlis ilat kəmki-pən əpəh e nəhau asol İufretes.”

15 Tol nəhlan, təmikis ilat. Nagelo mın əh, ilat kuwit, kəməlin ilat kotətul matip u-roiu o aua ətuatip u, ne nian ətuatip u, ne məwig ətuatip u, ne nup ətuatip u, məmə okotohamnu netəmim rəha nətueintən nəwtain kitiəh, motapəs kəiu.

16 Kən eməto nampa rəha mopael mın rəhalat, itəm kotasuə e hos, kən ilat rafin tu-hanrit-milian netəmim.

17 Kən e napilairən rəhak, eməplan hos mın əh ne netəm kotasuə elat kotol nulan. Rəhalat iaen itəm tatəfətain manikiləhalat, in tasiə tahmen e nigəm, mol pılu wir, kənu mauiah. Rəhn-kapə hos mın u, kotahmen e rəhn-kapə laion mın, kən nigəm ne nəpienən rat‡ ne nəhaniəm katəhalisi-pən e nipəgnoalat.

18 Kən nəratən asol miləhal u itəm kəməhaliet e nipəgnoalat, iləhal kəməhalohamnu netəmim e nətueintən nəwtain kitiəh, kapəs əm nəwtain kəiu.

19 Nəsanənən rəha hos mın əh, tətisi-pən e nipəgnoalat, ne nipikilat, məto-inun nipikilat tahmen e sinek, itəm rəhn-kapə tətətig e malnipikin. Kən hos mın əh, koatus mın netəmim e malnipikilat.

† 9:13: Olta u, in tepil kit tatətul əpəh e Nimə Rəha Uhgın, kən katol sakrifais mın ikin. Rəhnipat mın əpəh e kona mın. ‡ 9:17: Nəpienən rat əh, in tahmen e nəpienən rəha iohe.

20 Kən netəm mın u, nəratən miləhal əh kəməsohamnuən ilat, ilat kəməsotəuhlinən nətəligən rəhalat e natımnat mın itəm ilat koatol. Kəməsotapəsən nəfakən kəm iərmis mın ne narmi nat mın itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, ne silfa, ne pırons[§] ne kəpiel, ne nig. İlat u narmi nat əm, itəm kəsotəplanən nat, ne məsotətoən nat, ne məsotaliwəkən.

21 Kən ilat kəməsotəuhlinən nətəligən rəhalat o nohamnuən itəm, nəmikən nərik, nolən klefa, nolən masig, nitəpən iərman ne pətan, ne nakləhəən.

10

Nagelo itəm təmos naoa əkəku

1 Kən əmun ekəplan nagelo kit mın nahgin tepət tətisi-pər e nego e neai. Tatuwin e malnapuə tahmen e rəhan napən, kən mirai-mirai titəlau e rəhn-kapə. Kən in təhag-əhag mıtasiə, tahmen e mit, kən nelkin tahmen e pos asol mil u kətiauəp e nigəm.

2 In tatos naoa əkəku kit itəm kinurapik rəkis tatəməhl-pən e nelmin. In təməf-ipən nelkin matip e nitəhəi kən məf-ipən nelkin mol e nəptən,

3 kən in təmagət əfəməh, nakəto nəwian tahmen e laion. Nian təmagət əfəməh, kən kaluəluə təmatipərəh mau sepın, matuhalpın.

4 Kən nian kaluəluə təmatipərəh mau sepın matuhalpın rəhan nəghatən, kən nıkkik natəht məmə oekəte rəkis nəghatən itəm in tatən. Məto enəto nəwian kit tətisi-pər e nego e neai matən

§ 9:20: Pırons, in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol.

məmə, “Əhluaig-in nəghatən u itəm kaluəluə tatən, sətə rəkisən.”

⁵ Kən əmun, nagelo apon itəm eməplan aupən tatətul-pən e nitəhəi ne nəptən, tīləs-ipər nelmin matip, matəhu-pər e nego e neai,

⁶ kən matos noanawil e etəm tətətig lilin, etəm təmol nego e neai ne natimnat rafin itəm koatatig lan, ne nətueintən ne natimnat rafin itəm kotatig lan, ne nitəhəi ne natimnat rafin itəm kotatig lan, kən məmə, “!Uhgın otəsəsaḡgin mīnən!

⁷ Məto nian nagelo itəm tatol sepın lan otahl rəhan təwi, kən nalpəkəuən anion rəha Uhgın itəm tətəhluaig-in, in otuwa mol nīpahrienən lan u-roiu. In otiet-arəpa tahmen əm mə in təmən-iarəp aupən kəm rəhan iolwək mīn u, ien mīn rəhan.”

⁸ Kən əmun, ekəto mīn nəwian əh təmisi-pən e nego e neai, matən-ipa mīn kəm io məmə, “Uwın, mīləs naoa kəmurapik əh itəm tatəməhl-pən e nelmi nagelo itəm tatətul-pən e nitəhəi ne nəptən.”

⁹ Kən əmun, ekuwın mətapəh o nagelo məmə otos-ipa naoa əkəku kəm io. In tən-ipa kəm io məmə, “Os mun. Nat u otərəkin nərpəm, məto nian onakun, tətəhen tahmen e sukapak.”

¹⁰ Kən əmun ekiləs-irəkis e nelmi nagelo, kən mun mərge. Emun məto tətəhen tətəhen, tahmen e sukapak, məto nian emərge, təmərəkin nərpik, nərpik təmərat lan.

¹¹ Kən kəmən-ipa kəm io məmə, “Ik onakəkəike mən-iarəp mīn nəghatən itəm Uhgın otos-ipinə kəm ik u, o netəmim nuwigilat pīsın pīsın mīn, ne netəm e kantri pīsın pīsın mīn, ne netəm koatən nəghatən pīsın pīsın mīn, ne kig mīn.”

11

Etənim mil itəm kəmuətul-arəp o İesu

¹ Kən əmun kəmos-ipa nuwig kit rəha nosən mak e nat, kən kən-ipa kəm io, məmə, “Uwın, mos mak e Nımə Rəha Uhgın, ne olta, kənu mafin rafin netəm koatəfak əh imə.

² Sosən mak e iat, məto natos əm mak e nımə. Sosən mak lan məto-inun kinos-ipən rəkis iat əh kəm İaihlua mın. İlat okoteguafəl-eguafəl rəhak taon asim motuwın motuwın motos məwig ilat foti-tu.*

³ Kən io ekos-ipən nəsanənən kəm rəhak etənim mil itəm katuətul-arəp ron io. Kən okətios əm nəmkapın, muatətul-arəp o nən-iarəpən rəhak nəghatən mın o nian wan-taosən tu hanrit sikiste.”

⁴ İlau u, nokət nig olif mil, ne nat katəhtu-pər lait lan mil, itəm katuətul aupən e İərəmərə rəha nətueintən.

⁵ Okəmə suah kit tətalkut o nərəkinən ilau, kən nəmnamin nigəm otisi-pən e nohlilau, kən mus rəhalau tikimır mın. Etənim itəm tolkeike nərəkinən ilau, in otəkəike mımis nəhlan.

⁶ Suah mil u, ilau kətios nəsanənən o nahtosiginən napuə məmə nuhuən otəsəfikən nian ilau okatuəghat matuən-iarəp nəghatən mın rəha Uhgın. Kən ilau matios mın nəsanənən məmə okuəuhlin nəhau mın kotuwa nıta, kənu miatun mın nərəkinən netənim rəha nətueintən e nəratən pisin pisin mın itəm ilau kioalkeike məmə okioal.

⁷ Kənu nian ilau kınuatətul-arəp rəkis, kınuən rəkis natımnat rafin, kən nat megəh† itəm otər e

* **11:2:** Məwig foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuahmen-ahmen mın e nian wan-tosan-tu-hanrit-sikiste (1,260).

† **11:7:** Dan 7

nipəg teiuaiu aǵın, marioah moh ilau, mol win elau mohamnu ilau.

⁸ Nipətilau otatəmahl əpəh e suatip rəha taon asol əh, ikin əh kəməht-ipən mın rəhalau İərəməyə e nig kəməluau‡ ikin, kəməuhlin nərgin, məmə Sotom o İjip, tatəpsen-pən nolən rat ikin əh.

⁹ Kən netəmim nuwigilat pisin pisin mın, netəmim e noanol rafin, ne netəmim e nəghatən mın rafin, ne kantri mın rafin, okoatarəp e nipətilau, motos nian apiəpiə kisil, kən haf, kən kəməsotegəhan-inən nitənimən ilau.

¹⁰ Kən netəmim rafin rəha nətueintən okotol lafet, motagien, kən moatos-ipən natimnat kəm ilat mın, motagien məto-inun ien mil itəm kəmatioal pik nəratən kəm ilat, kiniamis.

¹¹ Məto uarisig e nian apiəpiə kisil ne haf tinuwın rəkis, kən Uhgın təmos-ipən nehagən e nipətilau kən ilau kəmuətul e nelkilau. Kən netəmim rafin itəm kəmotəplan ilau, niganməpilat təmasiəp, narmilat tikə.

¹² Kən ilat kəmotəto nəwian asol kit təmisi-pər e nego e neai, matən-ipən kəm ilau məmə, “Uər mueia ikin-u.” Kən malnapuə təmiləs ilau mər muwın e neai. Kən rəhalau tikimir mın kəmotətul motalkəlik olau.

¹³ Kən e nian ətuatip əh, namig asol kit təmərəkin rum kitiəh e taon əh, məpəs əm rum nain. Namig təmohamnu netəmim ilat rafin sepın-taosən, kən netəmim rafin itəm kəməsotimisen, kəmotəgin motasiəp, kən motən nipahrienən məmə Uhgın e nego e neai, tatos nepətən.

‡ **11:8:** “İkin əh kəməht-ipən mın İərəməyə e nig kəməluau,” tatəghat-in Jerusalem.

14 !Awe! Nəratən asol itəm tatol nampa tu lan, t̄inol namnun. Məto, nəratən itəm tatol k̄isil lan otəsuwəhən tuwa.

Nagelo itəm tatol sep̄in lan t̄əmahl t̄əwi

15 Nagelo itəm tatol sep̄in lan t̄əmahl rəhan t̄əwi, kən əmun nəwian asol m̄in k̄əmotisi-pən e nego e neai motən məmə,

“Rəhatat İərəmərə ne rəhan Kristo, ilau k̄inatuərəmərə§ e nətueintən raf̄in agin, kən nərəmərəən rəhan, otətətig l̄ilin.”

16 Kən netəm-iasol itəm k̄əmotos nəwiətən m̄in ilat tuente-fo, itəm koatəpələh-pər e rəhalat jea m̄in aupən e n̄iganəmti Uhḡin, ilat k̄əmotisin nulilat, moteiuaiu, n̄ip̄inəgilat taru n̄isip, kən moatəfak k̄əm Uhḡin,

17 motəmə,

“İakoatən tagkiu k̄əm ik, İərəmərə Uhḡin Nahgim Tepət P̄ik Agin, etəm un ik nətatig un itəm nətatig roiū, kən nəmətatig aupən, məto-inu ik nəmos rəham nəsanənən asol, kən m̄inətuoun matərəmərə.

18 “Kantri m̄in, kotautu p̄ik, məto ik rəham neməha asol t̄inuwa.

Nian t̄inuwa o nakilən netəm k̄əmotim̄is.

Kən onakətou ien m̄in u ilat rəham iolwək m̄in, kən mətou m̄in netəmim rəham, ne netəm koat̄isiai-in ik, ilat raf̄in, nat əpn̄ap̄in okəmə ilat koatos nepətən asol o nepətən əkəku.

Kən nian u rəham, o nərək̄inən netəm itəm koatərək̄in netəmim e nətueintən.”

§ 11:15: Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “Rəhatat İərəmərə ne rəhan Kristo, in t̄inatarəmərə,” tatəgətun-pən məmə Tata Uhḡin ne rəhan Kristo, ilau kit̄iəh əm.

19 Nian kəmerəh e Nimə Rəha Uhgın əpəh ilis e neai, kən kəməplan Bokis rəha Nəniəkisən Rəha Nasituən* tatəpələh əpəh imə. Kən təmatipit mitasiə, kən kaluəluə təmatatiperəh, kən eməto nagətən asol min, kən təmatamig, kən ais təmisaspa.

12

Pətan ne ialkita kəgin

1 Kən nəmtətin asol kit təmiet e neai, muha-pispis lak. Pətan kit təmuwin e mitgar tahmen e rəhan napən, kən təməpələh məf-ipər nelkin e məwig, kən matəfauin hat rəha nisaiiən kit, kəmol-pən məhau tuelef lan.

2 In tətəsək əfəməh, tatəto nahməən məto-inun in təpək-əpək kən otəsuwəhən temək.

3 Kən əmun nəmtətin kit min təmiet min əpəh ilis e neai, itəm tatuha-pispis lak. Inəh, ialkita kəgin kit, tasiə, tahmen e nigəm, rəhn-kapə təmisim-isim ilat sepın, kən rəhnipət ilat ten, kən kəməfauin-pən hat rəha kig asol agın ilat sepın e rəhn-kapə min.

4 Nipikin tatoh-irəkis məhau min əpəh ilis e neai, matəmki-əhau-pa ilat nəwtain kitiəh e nətueintən, mapəs nəwtain kəiu. Kən e nian əh, ialkita un təmuwa mətul aupən e pətan u itəm otəsuwəhən temək, məmə okəmə nətin tinaiir un, kən in ton.*

5 Pətan əh təmiləs nətin iərman, itəm in otərəməərə e kantri min rafin, kənu nəmtətin rəha nərəmərəən rəhan tahmen e nəlnal kit kəmol e iaen. Məto Uhgın təmeuw rəkis suakəku u o ialkita, mİLəs-ipər ilis e rəhan jea, məmə otərəməərə.

* **11:19:** Bokis rəha Nəniəkisən Rəha Nasituən u, in “Ark of the Covenant.” Eks 25:10-22. * **12:4:** Mat 2:13-14

6 Pətan un, təmagım-pən əpəh ikin taruən-aruən ikin, itəm Uhgın təmol əpen-əpenə lan məmə otətətiğ ikin, kən katehm, kətoarus-pən nian wan-taosen-tu-hanrit-sikiste tinuwa minuwın rəkis.†

7 Kən əmun, nəluaginən kit tinətul əpəh e nego e neai. Mikael‡ ne rəhan nagelo mın, kınəotəmou ilat ialkita, kən ialkita ne rəhan nagelo mın kınəotəh mın ilat.

8 Məto ialkita, nahgin tikə, təsahmenən. Kən əmun, Mikael ne kınətol win elat, kən kəmahl-iarəp ilat əpəh e nego e neai.

9 Kəmotiləs ialkita asol un, motərakin-iəhau e nətueintən. Kən inu, in sinek nuwəh ilouin əpən,§ katən mə İərmis, o Setan, itəm təmeiuə-in nətueintən rafin agın. Kəmərakin-iarəp in,* tuwa e nətueintən, ilat rafin nagelo mın rəhan.

10 Kən əmun eməto nəwian asol kit əpəh ilis e nego e neai. Təmə,

“!Roiu əh, Uhgın rəhatat in tinosmegəh itat!

!Roiu əh in tinol-arəp məmə in tatos nəsanənən, kən roiu əh, in tinatərəməyə!

Kən roiu əh, Kristo rəhan təmol məmə in tatos mın nəsanənən ne nepətən e natımnat mın rafin.

Tol nəhlən məto-inu roiu əh, kınərakin-iəhau Setan e niğanəmti Uhgın. Setan u, itəm tatətu-pən-ətu-pən nat e piətət mın lapın ne lenian, mən-iarəp niyəgnəmtin mın rəhan matətu-pən elat e niğanəmti Uhgın.

11 Kən piətət mın kəmotəmou ilat min,

† 12:6: Məwig foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuahmen-ahmen mın e nian wan-taosen-tu-hanrit-sikiste (1,260).

‡ 12:7: Dan 10:13,21; 12:1 § 12:9: Jen 3:1 * 12:9: Jen 3:14-15; Luk 10:17-18; Jon 12:30-31; Kol 2:15

kən motol win rəkis lan e nəsanənən rəha nita Nəti Sipsip,

motatig motol win min lan e nətul əskasikən o nən-iarəpən nəghatən rəha Nəti Sipsip.

Motol win min lan məto-inu nikilat təməsəht pıkan nəmegəhən rəhalat,

məto kəmotətul matip əm məmə okotimis.

¹² !Nego e neai, ne itəmat u notatig ikin, otagien məto-inu kinəraikin-iarəp ialkita!

!Məto awe, kəsi o nətueintən ne nitəhəi,

məto-inu Setan təmeiuaiu minə ron ik!

In, neməha təmol pık,

məto-inun in titun məmə nian rəhan təkuəkir əm.”

¹³ Nian ialkita asol u, təməplan məmə kinəraikin-iarəp in tuwin e nətueintən, in tınatitəp pətan u itəm təmiləs nətin iərman.

¹⁴ Kən kəmos-ipən nıməlməli malikim kəiu kəm pətan u, məmə in otos miwig lan muwin əpəh ikin kəmol əpen-əpenə rəkis ikin taruən-aruən ikin. Ikin əh, otətətig ikin, kən in tıtagım o sinek, kən katehm wir in o taem kitəh, ne taem kəiu min, ne taem haf.

¹⁵ Kən sinek u, təmeoa tahmen e naruəh asol kit, məmə otəu-təlimin pətan u miləs magım.

¹⁶ Məto nisip təmasitu e pətan u. Nisip təmoag kən mərge rafin nəhau itəm ialkita təmeoa-in e nipəgnoan.

¹⁷ Kən əmun, ialkita un, neməha təmol təmol o pətan u, kən in tagım muwin məmə otəluagin ilat rəhan min neen noanol, ilat u itəm koatol nəwia Ughin, kən moatətul əskasik o nən-iarəpən məmə ilat netənim rəha Iesu Kristo.

¹⁸ Kən in təmətul əpəh e nıməkləkil itəhəi.

13

Nat megəh itəm təməhap nitəhai mər

¹ Kənu eməplan nat megəh asol kit təməhap nitəhai mər. Rəhnipət ten, rəhn-kapə təmisim ilat sepın, kəməfauin-pən hat min rəha kig asol agin e rəhnipət min. Kən kəməte-pən nərgin itəm tətəu-iərmis-in Uhgın e rəhn-kapə min. ² Nat megəh un eməplan, təhmen e wisi kəgin kit u, lepet, məto nelkin min kotahmen e nat megəh kit u, pea. Kən nıpəgnoan təhmen e laion. Kən ialkita u, təmos-ipən rəhan nəsanənən ne rəhan nərəməərən ne nepətən asol kəm nat megəh u.

³ Rəhn-kapə nat megəh u kit, nat kit təmol, kən nəkəplan məmə tınatol pap o nimisən, məto tınəwır min. Kən əmun, netənim rafin e nətueintən narmilat təmiwig pik ron, kən moatuarisig-in nat megəh un. ⁴ Kən ilat rafin kəmotəfak kəm ialkita, məto-inu təmos-ipən nepətən rəhan kəm nat megəh u. Kən ilat kəmotəfak min kəm nat megəh u, kən motəmə, “?Pah in təhmen e nat megəh u? ?Pah titun nohən?”

⁵ Kən kəmegəhan-in nat megəh u, məmə in otəghat ausit, mau-iərmis-in Uhgın. Kən kəmegəhan-in-pən nepətən kəm in, məmə titun nolən nat naka in tolkeike o məwig foti-tu.*

⁶ Kən in təmən nəghatən rat tepət e Uhgın, ne nərgin,† ne netənim itəm kotatig e nego e neai,‡ ilat u, rəhan niməfak.

* **13:5:** Məwig foti-tu, in təhmen əm e tri ne haf yia, kən kuah-men-ahmen min e nian wan-təosan-tu-hanrit-sikiste (1,260). 2 Tes 2:1-12. † **13:6:** Dan 8:10-11 ‡ **13:6:** Efes 2:6

⁷ Kəmos-ipən mīn nəsanənən kəm in, məmə otəluagin ilat netəmim rəha Uhgīn, kən mol win elat. Kən kəmos-ipən mīn nepətən kəm in o nərəmərəən e netəmim e noanol mīn rafin, ne netəmim nuwigilat pīsīn pīsīn mīn, ne netəmim e nəghatən mīn rafin, ne kantri mīn rafin.

⁸ Netəmim rafin rəha nətueintən, okotəfak kəm nat megəh u, inəh, netəmim rafin itəm kəməsətəən nərgilat e Naoa rəha Nəmegəhən, nian nətueintən təmatikə əh. Naoa u, in naoa rəha Nəti Sipsip itəm kəmoħamnu.

⁹ Etəm matəlgīn tatig, in otəkəike mətəlig-in wīr.

¹⁰ Okəmə suah kit otuwīn e kalapus,

pəs in otuwīn əm.

Okəmə okətamnu suah kit e nisa,

pəs okətamnu əm in e nisa.

Nəghatən u, nīpətīn u məmə netəmim rəha Uhgīn okotəkəike motol tiku, kən motahatətə əm e Uhgīn.

Nat megəh itəm təməhap nīsīp mər

¹¹ Kən əmun, eməplan mīn nat megəh kit mīn itəm təməhap nīsīp mər. Rəhnīpat kəiu tahmen e nəti sipsip kit, məto tatəghat, nəwian tahmen e ialkita kit.

¹² Nat megəh itəm rəhn-kapə sepīn, tatos-ipən rafin rəhan nepətən kəm in, kən nian nat megəh itəm rəhnīpat kəiu tətətig ilau nat megəh rəhn-kapə sepīn, in tatol nəwian. Kən nat megəh itəm rəhnīpat kəiu tətəkəike kəm netəmim rafin e nətueintən, məmə ilat okotəfak kəm nat megəh itəm təmaupən, itəm rəhn-kapə kit tīnatol pap o nīmīsən məfo tīnəwīr mīn.

¹³ Kən nat megəh u itəm rəhnīpat kəiu, tatol nəmtətīn asol mīn ne nat pīspīs mīn tepət, matig

mol mın nığəm tətisi-pər e neai, matuwa e nətueintən, matol e nıganəmti netəmim.

¹⁴ Uhgın təmegəhan-in-pən nəsanənən kəm nat megəh u itəm rəhnıpat kəiu, məmə titun nolən nəmtətin mın nian tətətig ilau nat megəh rəhn-kapə ilat sepın. Kən in təmateiuə-in netəmim rəha nətueintən e nəmtətin mın əh in təmol, kən mən-ıpən kəm ilat məmə okotəkəike motəte narmin itəm kasgəwin nat megəh rəhn-kapə sepın, nat megəh u, itəm kəmaru pap rəhn-kapə e nisa, məto tatəmegəh.

¹⁵ Kən Uhgın təmegəhan-in-pən nəsanənən kəm nat megəh itəm rəhnıpat kəiu, məmə otehağ-pən e narmin itəm kəmasgəwin e nig, pəs təghat. Kən narmin itəm kasgəwin e nig un, təməghat, mən əskasik məmə okəike kohamnu netəmim rafın itəm kəsotəfakən kəm in.

¹⁶ Kən in təmatəkəike kəm netəmim rafın məmə okotos mak kit rəhan e nelmilat matıp o e nıpinəgilat. Netəmim rafın ağın kotəkəike motos, ilat u, netəm-iasol mın, ne netəm əpnapın əm, netəm rəhalat nautə tepət, ne netəm rəhalat nautə tikə, slef mın, ne netəm sənəmə slef mın, məmə okotos mak kit rəhan e nelmilat matıp o e nıpinəgilat.

¹⁷ Okəmə etəm təsosən mak u, təruru nosən nəmti nat kit, ne nosalim-inən, mətoarus in təkəike mos mak rəhan. Mak un, in nərgi nat megəh itəm rəhn-kapə ilat sepın, o nampa itəm tatəpsen-pən nərgin.

¹⁸ O nat u, onakəkəike mos nenatığən tepət o nıtunən nampa rəha nat megəh u. Kən okəmə ik nakenatığ tahmen, kən nəkitun nənən nıpətın. Kən nampa u, in sikis-hanrıit-sikiste-sikis, kən in

tatəpsen-pən etəmim kit.

14

Nəti Sipsip ne netəmim wan-hanrit-foti-fo-taosan

¹ Kən əmun, ekətag-pən əpəh aypən-in io məplan Nəti Sipsip tatətul-pər əpəh e Nitot Saeon, kən wan-hanrit-foti-fo-taosan netəmim koatətul ilat mın. Kən kəməte-pən nərgi Nəti Sipsip ne rəhan Tata e nıpinəgilat. ² Kən ekəto nat kit əpəh ilis e nego e neai tətagət, nəwian tahmen e nitəhəi tatem nonahluəluə, kən mahmen mın e kaluəluə titatipərəh, kən ekəto tahmen mın e nəwia hap* tərət, netəmim koatoh.

³ Kən ilat koatan napuən wi kit əpəh aypən e jea rəha kig, ne nat koatəmegəh kuwit, ne netəm-iasol itəm kəmos nəwiətən mın. Suah kit təsitunən napuən əh, netəm mın əm un ilat wan-hanrit-foti-fo-taosan itəm Uhgın təmos-nəmtin ilat,† mos-irəkis ilat e nətueintən. Netəm mın əm un ilat əh, ilat kotitun nanən napuən əh.

⁴ Netəm mın u ilat u, itəm kəmotehm wır rəhalat nəmegəhən, məmə namkimik tikə elat, kən ilat kəməsotitən pətan, ilat netəm wi.‡ İlat koatuarisigin Nəti Sipsip u, moatuwin ikın mın rafin itəm in tatuwin ikın. Uhgın tinos-nəmtin rəkis netəm mın əh. İlat rəha Uhgın əm, ne Nəti Sipsip u. İlat kotahmen e nagwənən itəm kəməfak-in wi əm e nasumən, itəm katos-ıpən kəm Uhgın ne Nəti Sipsip.

* **14:2:** Hap mın un, nat katoh elat o nanən napuən, tahmen e kitar.

† **14:3:** 1 Pita 1:19 ‡ **14:4:** 2 Kor 11:2; Nol Əpən 21:9

⁵ İlat kəsoteiuəən nian kit ne, kən nat əkəku kitiaħ ne tikə məmə tatol ilat kotamkımik e niġanəmti Uħgin.

Nagelo kisil

⁶ Kən əmun ekatig məplan mın nagelo kit mın, tatiwig əpəħ ilis e magoagəp. In tatən-iarəp namnusən təwir itəm tətatig tətatig namnun tikə§ kəm netəmim rəha nətueintən, e kantri mın rafin, e noanol mın rafin, ne nəghatən mın rafin, ne netəmim nuwigilat tol pisin pisin mın.

⁷ In tatən əfəməħ məmə, “Otəġin motisiai-in Uħgin, kən motən nipahrienən e rəhan nepətən, məto-inun nian ətuatip rəhan tinuwa, o nos-ipənən nalpinən kəm netəmim. Otəfak kəm in, etəm təmol nego e neai, ne nətueintən, ne nitəħai, ne nəmti nəhau mın.”

⁸ Kən nagelo kit mın, itəm tatol nampa tu lan, tatətəu-pən matən məmə, “! Papilon təməme! ! Papilon təməme! ! Papilon Əsanən Nahgin Təpət təməme, meiuaiu! In tahmen e pətan e suatip itəm təmiuw-pa nəman e kantri mın rafin kotuwa motənim wain ilat min. Wain u nımın, inun, nitəpən nalmələn mın, məkəike kəm netəmim məmə koatol nolən rat ilat min. Kən nian nəman kotənim wain u, ilat koatiuw-pa neməħa rəha Uħgin olat.”

⁹ Kən nagelo kit mın, itəm tatol kisil lan, taturisig-in ilau, kən matən əfəməħ məmə, “Okəmə suah kit təfak kəm nat megəħ rəhn-kapə ilat sepın,

§ 14:6: Katəghat-in Namnusən Təwir məmə namnun tikə məto-inun in tatəghat-in nalpəkauən lilin mın rəha Uħgin, kən məto-inun in tatən nipahrienən nian rafin.

ne narmin itəm kəmasgəwın e nig, kən matos rəhan mak e nıpinəgin o nelmin,

¹⁰ kən in təike mənim min wain u inu, in neməha rəha Uhgın. Wain u inu, kəməsəgələkləkən e nəhau. In otəto nahməən e nigəm ne noanəwiwə itəm tatuəp okiaus in əpəh e nıganəmti nagelo asim min ne Nəti Sipsip.

¹¹ Kən nəhaniəm rəha nigəm itəm tatus ilat matol nahməən kəm ilat u, in tatər nian rafın, namnun tikə. Netəm min un itəm kotəfak kəm nat megəh rəhn-kapə ilat sepın ne narmin itəm kəmasgəwın e nig, kən motos mak rəha nərgın, ilat okəsotamegən e nərauiəgən ne lapın.”

¹² Nəghatən u, nıpətin u məmə netənim rəha Uhgın itəm koatətəu-pən nəwia Uhgın, kən moatahatətə e İesu, ilat kotəkəike motətul əskasik.

¹³ Kən əmun eməto nəwian kit təmisi-pər e nego e neai matən məmə, “Əte rəkis nat u: roiu ne matuwın, netənim rəha İərəməərə, məto okəmə okotimis, ilat okotatig e nəwirən pahrien.”

Kən Narmin Rəha Uhgın təmə, “!Əwəh! İlat okotameg e rəhalat wək, məto-inu okotos noa rəhalat wək min.”

Nəulək-inən netənim e nətueintən

¹⁴ Emətag-pən min əpəh aıpən-in io məplan malnapuə kit təruən, kən suah kit tatəpələh-pər e malnapuə un. Suah un, təhmen e Nəti Etənim. In tatəfauin kraun kit, inu hat rəha kig, kəmol e iaen u kol tatıpit-ıpit, kən matıləs naip eko kit itəm tasılə.

¹⁵ Kən əmun nagelo kit min təmisi-pən əpəh e Nımə Rəha Uhgın muwa, kən maun-in əfəməh suah u, tatəpələh-pər e malnapuə məmə, “Os rəham naip eko mos muwın məulək, məto-inu nian rəha

nəuləkən tinuwa, kən nagwənən əpəh e nətueintən tinimətə.”

¹⁶ Kən əmun suah u itəm tatəpələh-pər e mal-napuə, təmurin-ego-in nətueintən e rəhan naip eko, kən məulək-in netəmim e nətueintən, tahmen e nagwənən itəm tinimətə o nosən.

¹⁷ Kən nagelo kit mın təmiet e Nimə Rəha Uhgın əpəh e nego e neai. In tatiləs mın rəhan kit naip eko itəm tasilə. ¹⁸ Nagelo kit mın, itəm tatos nepətən rəha nigəm e olta, təmisi-pən əpəh e olta, kən maun-in əfəməh nagelo itəm tatiləs naip eko məmə, “Ləs rəham naip eko un, muwın e nətueintən, kən məte rəkis netəmim itəm kotahmen e noa krep marəg u tipilpıl mın, əpəh e nəukətın. Nətueintən tahmen e nəukətın.”

¹⁹⁻²⁰ Tol nəhlan, nagelo un təmoahin rəhan naip eko, tuwın e nətueintən, kən məte rəkis netəm mın un itəm kotahmen e noa krep itəm tinəmarəg rəkis. Kən in təmərakin-pən ilat kotuwın ikın asol əh itəm kateguarın-eguarın noa krep mın ikın, məmə nahuilat otaiəh. İkin əh, in ihluə e taon, Uhgın tatos-iarəp rəhan neməha, kən matol nalpınən ikın kəm netəmim. Kən kateguarın-eguarın netəm mın u, kən nitalat itəm titaiəh mətaiu ikın əh, in tahmen e nəhau asol kit nəfəməhən rəhan tahmen e tri hanrit kilomita, kən lokamnım lokamnım. Okəmə hos kit tiwig-pən ikın, nita titun nərən mek nohlın.*

15

Netəmim rəha Uhgın kəmotənwiwi in

¹ Ekətag-pən əpəh e nego e neai məplan mın nəmtətin kit mın itəm tatuha-pispis lak. Nagelo

* **14:19-20:** Aes 63:1-6

ilat sepin koatos namnu nalpinən min, ilat sepin. Nalpinən min əh, ilat koatol neməha apiəpiə rəha Uhgın tol namnun lan.

² Kən əmun, eməplan nat kit tahmen e nitəhəi, məto kəmol e klas ne nigəm pələh-pələh, kən netəmim neen koatətul e nıkalkal nitəhəi u, ilat un netəm kəmotəmou ilat nat megəh rəhn-kapə sepin ne narmın itəm kəmasgəwin e nig, kən kotol win elau, ne nampa itəm tatətul o nərgin. Kən Uhgın təmos-ipən hap* min kəm ilat,

³ kən koatoh, motan napuən rəha Nəti Sipsip ne Moses u, iolwək rəha Uhgın, koatan məmə,
 “İərəməyə Uhgın Nahgim Təpət Pik Agın
 Rəham nolən asol min kotatuha-pispiş etimat.
 !Kig lilin, nolən min rəham kotətuatip pahrien!

⁴ ?Pah otəşaginən ik, İərəməyə?†

?Kən pah otəşos-ipənən nənwiwiən o nərgəm?

Məto-inu ik pişin əm nakasim.

Netəmim e kantri min rafin okotuwa
 kən motəfak e niganəmtim,

məto-inun nəmol-arəpa rəham nolən ətuatip min.”

⁵ Kəmotan rəkis napuən u, emətag-pər e nego e neai, məplan kəmerəh-pən İkin Uhgın Tətətig İkin, inu, Nimə Tapolən rəha Uhgın.

⁶ Nagelo ilat sepin kəmotiet e İkin Uhgın Tətətig İkin, koatos nalpinən min ilat sepin. İlat kotuwın e napən wır u, linen, itəm tatipit-ipit, kən kəməlis manikiləhalat e kətəut itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit.

⁷ Kən əmun, nat koatəmegəh un ilat kuwit kit təmos-ipən pesin min itəm kəmol e iaen u kol

* 15:2: Hap min un, nat katoh elat o nanən napuən, tahmen e kitar.

† 15:4: Jer 10:7; Sam 86:9-10

tatipit-ıpit, ilat sepin, kəm nagelo mın u sepin. Pesin mın u, kotərioah e neməha rəha Uhgın u, itəm tətatig lilin.

⁸ Kən nəhaniəm təmirəfin İkin Uhgın Tətatig İkin, nəhaniəm-in nepətən əhag-əhag rəha Uhgın ne nəsanənən rəhan, kən okol suah kit təsuwinən əh imə e İkin Uhgın Tətatig İkin mətoarus nalpınən mın ilat sepin itəm nagelo sepin koatəmik, okotol namnun.

16

Pesin ilat sepin, kəmotərioah e neməha rəha Uhgın

¹ Kən əmun, eməto nəwian kit təmagət əfəməh əpəh e İkin Uhgın Tətatig İkin, matən-ipən kəm nagelo mın u sepin məmə, “Otuwin, motəhtəg-iarəp e nətueintən pesin ilat sepin itəm kəmotərioah e neməha rəha Uhgın.”

² Nagelo itəm tətaupən, təmuwin məhtəg-iarəp pesin rəhan e nəptən. Kən əmun, netənim itəm koatos mak rəha nat megəh rəhn-kapə ilat sepin, kən moatəfak kəm narmin itəm kəmasgəwin e nig, niməgəm təmirəfin nipətilat.

³ Kən nagelo nampa tu, təməhtəg-iarəp rəhan pesin əpəh itəhəi. Kən nitəhəi təmol nita lan, tahmen e nita etəm təmimis. Kən nat itəhəi mın rafin kəmotimis.

⁴ Kən nagelo nampa tri, təməhtəg-iarəpən rəhan pesin e nəmti nəhau mın ne nəlugi nəhau mın, kən ilau kueia mioal nita elau.

⁵ Kən əmun eməto nagelo itəm tərəmərə e nəhau mın təmə,
“Ik pisin əm ik Uhgın, nakətuatip,
ik un itəm nəkətətig kən nəmətatig,

kən tətuatıp əm məmə onəköl nalpınən kəm ilat nəhlan.

⁶ Rəhalat atıp əm, məto-inun ilat kəmotiu nita rəham netəmim mın ne ien mın,

kən ik nakos-ipən nita nımilat məmə okotənim.”

⁷ Kən ekəto mın olta tətəgət əfəmäh məmə, “!Əwäh! İərəmərə Uhgın Nahgın Təpət PİK Agın, rəham nəghatən nəmuäh netəmim lan, in tətuatıp agın, kən nıpahrienən.”

⁸ Kən əmun, nagelo nampa fo, təhtəg-iarəpən rəhan pesin e mitgar, kən kəmos-ipən nəsanənən kəm mit məmə otəhg netəmim tahmen e nigəm.

⁹ Kən nəgəpanən təmus ilat, kən kotau-iərmis-in nərgi Uhgın, itəm in tətərəmərə e nalpınən mın u, məto ilat kotapəs nəuhlinən nətəligən rəhalat, kən motisiai-in rəhan nepətən.

¹⁰ Kən nagelo nampa faif təhtəg-iarəpən rəhan pesin əpäh nat megäh tətərəmərə ikın, kən əmun, ikın mın rafın in tətərəmərə ikın in təmapinəp. Kən netəmim koatəto nahməən, moatus namilat motoatıp-oatıp.

¹¹ Kən ilat motau-iərmis-in Uhgın əpäh e nego e neai o nahməən mın ne nıməgəm mın rəhalat, məto ilat kəməsotəuhlinən nətəligən rəhalat o nat itəm kəmotöl.

¹² Kən nagelo nampa sikis, təməhtəg-rəkis rəhan pesin əpäh e nəhau asol, nərgin u, İufretes, kən əmun nəhau təmamır mol suatıp rəha kig mın kotaliwək lan moatisi-pah.

¹³ Kən əmun, ekəplan mın narmin rat kisil kəhalahmen e pırok. Kit təmiet e nıpəgnoa ialkita, kit tiet e nıpəgnoa nat megäh rəhn-kapə ilat sepin,

kən kit tiet e nıpəgnoa ien eiueiuə.* 14 İləhal narmi iərmis mın, itəm koatol nəmtətin mın, kən iləhal kəhaliet mətəhaluwın o kig mın e nətueintən rafın, məhaluəfimin ilat məmə okotəluagin e Nian Asol rəha Uhgın Nahgın Tepət Pık Agın.

15 Kən İesu təmən məmə, “!Ətag-pa-tu! !Iatuwa tahmen e iakləh! Etənim itəm təsapılən mətaiir, məsapəgən rəhan natımnat o napılən məmə in otəsaipiəpiəən kən maulis ron, in otatig e nəwıwırən pahrien.”

16 Kən ilat kəmotargətain rafın kig mın əpəh ikin kit, katən e nəghatən rəha netəm İsrəl, məmə, “Amaketon.”

17 Kən namnun nagelo itəm in nampa sepın, təməhtəg-rəkis-pən rəhan pesin əpəh e nımagogəp, kən əmun əpəh e İkin Uhgın Tətətig İkin, nəwıwian asol kit tisi-pən əpəh e jea rəha kig məmə, “!Tımol namnun!”

18 Kən əmun təmatipit, kəməto nagətən asol, kən kaluəluə təmatiperəh-atiperəh, kən namig asol təməloal e nəptən. Namig u, in iahgın iahgın, kəsəplanən namig kit iahgın tol nəhlan nian kit.

19 Kən taon asol təməhap məsin kisil, kən taon mın e kantri mın rafın kəmotisas motol nat tikə elat. Uhgın, nıkin təməht nolən rat mın rəha Papi-lon Asol, kən tos-ipən panikin itəm tərıoah e wain e neməha rəhan, təməkəike kəm in məmə otənim rafın agın.

20 Nəptən əlkələh mın rafın kəmahin rəkis ilat, kotikə, ne nitot mın, kisəplan mınən kit.

* **16:13:** “İen eiueiuə” u, in nat megəh itəm təməhap nisip mər, rəhnıpat kəiu, itəm təməghat-in e Nol Əpən 13:11-18.

21 Ais u itəm tahmen e kəpiel asol koatisi-pən e malnapuə, kəmotısas-pən e netəmim. Ais u, kitiaħ əm tahmen e fite kilo, kən netəmim kəmotau-iərmis-in Uhgın o nahl-ipa-mən ais itəm təmatısas-pən elat, məto-inu nalpınən u in tərat tərat agın.

17

Pətan ionəhan tərat agın

1 Kən əmun, nagelo sepın mın u kit itəm kəmoatəmik pesın ilat sepın, təmuwa mən-ipa kəm io məmə, “Wa-tu, pəs ekəgətun kəm ik nalpınən rəha pətan ionəhan* tərat agın, itəm tatəpələh-pən e nəhau tərət.

2 Pətan əh, kig mın rəha nətueintən ilat kəmoatit, kən netəmim rəha nətueintən ilat kəmoatənim nımın wain, moatapıs ilat mın kən moatit.”

3 Kən nəsanənən rəha Narmın Rəha Uhgın təmol kəm io, kən nagelo təmit-irəkis io ekian əpəh ikin taruən-aruən ikin. Kən ikin əh, eməplan pətan un tətasuə-pər e məntaa nat megəh asiə kit. Kəməte-pən nərig mın itəm tatən rat Uhgın, tirəfin nıpətın, kən rəhn-kapə təmisim ilat sepın, kənu rəhnıpat ten.

4 Pətan un, tatuwın e napən itəm tol nəgui-naris ne tasiə, in təmol malə-malə e nıpətın, tətoanin noanat ne iarig, itəm kəmol e iaen u kol tatıpıt-ipıt, ne kəpiel itəm nəmtın tiəkis, ne nat kit təwır pık u, perel.† Kən in tatos panikin kit e nelmın, itəm kəmol e iaen u kol tatıpıt-ipıt, kən tərıoah e nat tərat mın, itəm kotamkımik agın e nıganəmti Uhgın, kən ilat un, noa nolən rat rəhan.

* 17:1: Pətan ionəhan, nıpətın pətan rəha suatıp. † 17:4: Perel u, in kəpiel wır əpəh e niki iarou.

⁵ Kən inəh e nıpinəgın, kəməte-pən nərig kit əh-
ikin, itəm nıpətın tatəhluaig u, tatən məmə,

TAON ƏsanƏN NAHGİN TEPƏT U PAPIŁON.

IN ITİ NİPİTAN İONƏHAN MİN RAFİN.

KƏN IN NƏUKƏTİ NOLƏN NAT KOTAMKİMİK AGİN MİN.

⁶ Kən ekəplan məmə pətan u, in tınapıs e nıta
netəmim mın rəha Uhgın, nıta netəm kəmotətul-
arəp o nən-iarəpən İesu.

Nian eməplan, kən narmək təmiwig təmiwig.

⁷ Kən əmun nagelo təmən-ıpa kəm io məmə,
“?Narməm tatiwig nulan o naka? İo ekuhapık
e nəghatən anion e pətan u ne nat megəh itəm
tətasuə-pər lan, itəm rəhn-kapə təmisim ilat sepın
kən rəhnıpat ten.

⁸ Nat megəh itəm nəməplan, təmətatig, kən
təsətigən roiu, kən otəsuwəhən otər e nıpəg asol
itəm teiuaiu agın, kən tınətaiu matuwın məmə
Uhgın otərəkin.

“Kən netəmim rəha netueintən itəm kəməsətəən
nərgilat e naoa rəha nəmegəhən, ilat, narmilat
otiwig pık nian okotəplan nat megəh u, məto-inu
aupən in təmətəmegəh, məto təsətigən roiu, məto
in otiet-arəpa mın.

⁹ “Etəmim otəkəike mos nenatigən o nıtunən
nıpəti nəghatən u. Rəhn-kapə nat megəh u, ilat
sepın, koatəpsen-pən nıtot mın itəm pətan əh
tatəpələh-pər elat.‡

¹⁰ Koatəpsen-pən mın kig ilat sepın. Kig faif
ilat kınotiet rəkis, kitiəh tətəmegəh roiu, kən kit
mın təsuwamən əh. Məto nian tuwa, in otəkəike
mətatig o nian təkuəkir əm.

‡ **17:9:** Netəmim tepət nikilat təht məmə nat u tatəghat-in Rom, in
kəmiləkin-pər e nıtot ilat sepın.

11 Nat megəh u itəm təmətatiğ, kən roiu in təsatiğən, in mın in kig kit, itəm tatol nampa eit lan, məto in mın in kig kit rəha kig mın u ilat sepın, kən tinətaiu matuwın məmə Uhgın otərəkin.

12 “Rəhnipət ilat ten itəm nəməplan ilat, koatəpsen-pən kig ilat ten, itəm ilat kəsotosən əh nərəməərəən rəhalat. Məto ilat okəpanotos nepətən məmə ilat kig mın, motərəməərə ilat nat megəh, məto o nian təkuəkır əm.

13 Nətəliğən rəhalat kitiəh əm o nos-ipənən rəhalat nəsanənən ne nepətən kəm nat megəh.

14 İlat okotəluagin ilat Nəti Sipsip, məto Nəti Sipsip otol win elat, məto-inu Nəti Sipsip in İərəməərə rəha İərəməərə mın, ne Kig rəha kig mın. Kən in otuwa ilat mın netəm mın u, təmitəpun ilat, kən ilat koatətul əskasik e rəhalat nahatətəən.”

15 Kən əmun, nagelo tən-ipa mın kəm io məmə, “Nəhau mın u nəməplan, itəm pətən ionəhan tatəpələh-pər lan, tatəpsen-pən netəmim nuwigilat tol pisin pisin, nımanin netəmim, kantri mın, ne nəğhatən pisin pisin mın.

16 Nat megəh ne rəhnipət ilat ten itəm nəməplan, ilat okotətəhau pətən ionəhan u. Kən ilat okotərəkin in, motol nat ruən lan, taiu piəpiə. İlat okotun noanuwəhgın kən motan-ətıp nıpətın e nigəm.

17 Okotol nəhlan, məto-inu Uhgın təmələhəu-pən nat u e nıkilat, məmə okotol nətəliğən rəhan, kən mol nıkilat kitiəh əm o nos-ipənən rəhalat nəsanənən kəm nat megəh, məmə in otərəməərə, mətoarus nəğhatən rəha Uhgın tuwa mol nıpahrienən.

18 “Pətan əh natəplan, in taon nahgin tepət itəm tatərəmərə e kig mın rəha nətueintən.”

18

Papilon təməme

¹ Uarisig e natimnat mın u, eməplan nagelo kit mın təmisi-pər e neai. In tatos nepətən asol, kən in tətasiəgəpin rafin nətueintən e rəhan nəhag-əhagən.

² Təməmərıt əfəməh e nəwian kit itəm iahgin, məmə,

“!Təməme! !Papilon Əsanən Nahgin Tepət təməme! Lərmis mın kınotuwa kətətig ikin.

In noanipirasig rəha narmin rat mın.

In noanipirasig rəha məniğ rat mın, kəsonən, itəm kotamkımik e niğanəmti Uhgın.

³ Məto-inun kantri mın rafin kınotapıs e nımın wain u, nitəpən nalmələn, moatit in.

Kig mın rəha nətueintən kəmoatit mın,

kən netəm koatol-salim-in natimnat mın e nətueintən,

rəhalat nautə nepət rəkis e rəhan nolən itəm tətaumis o natimnat rəhan.”

⁴ Kən əmun eməto nəwian kit mın e nego e neai təmə,

“Otiet rəkis lan, rəhak netəmim, məmə rəhan nolən rat otəsiləs pikənən itəmat,

kən itəmat onəsotosən rəhan kit nalpinən,

⁵ məto-inun in təmərgətain rəhan nolən rat tər iuəhkır əm tatek neai,

mol Uhgın təsaluinən rəhan nolən rat mın.

⁶ Otalpin nitai nat tahmen itəm in təmol kəm rəham netəmim.

Otos-ipən rəhan nətouən mau kəiu.

Otiuw rəkis nımın wain itəm in tarıp məskasık, rəhan nəsanənən tepət maprəkis-in itəm un itəm in təmatos-ipən kəm ilat.

⁷ Pətan un, təmatos-ipər atıp in, matəto təwir e nautə rəhan, mətə roiu əh, os-ipən nətəuən rəhan e nahməən ne nasəkən, mətə-inu tatəghat ausit e nikin matən məmə, 'İo kwın kit. İkin-u iatəpələh, matərəməərə. Sənəmə io nəutahlımıs. Okol esasəkən nian kit.'

⁸ O nausitən u rəhan, rəhan nalpınən mın otıləs in o nian kitiəh əm.

In otatımıs, matəto tərət, mətəsək.

Kən in otatig e nian iəkis o nosən nagwənən,

kən nigəm otus in,

mətə-inun İərəməərə Uhgın un, nahgin tepət,

in tatos-ipən rəhan nalpınən."

⁹ "Kən nian kig mın rəha nətueintən itəm kəmoatit kən moatos kələh nautə mın rəhan, kotəplan nəhaniəm e nigəm itəm tatus, kən ilat okotasək, motəto tərət ron.

¹⁰ Rəhan nahməən otol ilat kotəgin, kən motətul-pən əm isəu moatən məmə,

'!Kəsi! Kəsi o taon asol!

!Awe, Pəpilon, taon itəm təmatəsanən pik! Mətə roiu agın-əh huə, kəmau kitiəh əm lan, in tınatos rəhan nalpınən!'

¹¹ "Nətənim koatol-salim-in natımmat e nətueintən, ilat mın okotasək motəsək o pətan u, mətə-inu etənim kit mın tikə o nosən nəmtin rəhalat natımmat.

12 Suah kit mın otəsos-nəmtinən iaen u kol tatipit-ıpit, ne silpa, ne kəpiel wir mın ne perel* rəhalat, kən suah kit otəsos-nəmtin mınən napən wir u linen, ne napən u itəm tol nəgui-naris ne napən wir u silik, ne napən u itəm tasiə tasiə, itəm nəmtilat tiəkis ağin. Etəmim otikə o nos-nəmtinən nig pisin pisin mın itəm koatəpien wir, ne natimnat mın itəm katol e nəlui eləfen, ne nig mın itəm nəmtətin tiəkis ağin, ne piron,† ne iaen, ne kəpiel wir kit u, mapil.

13 Etəmim otikə o nos-nəmtinən nat nəmiəwilat tatəpien wir mın, inu sinamon, ne senta, ne insens, ne frankinsens, ne fomat u mır. Netəmim otikə o nos-nəmtinən wain ne oel ne flaoa ne wit rəhalat. Kən etəmim otikə mın o nos-nəmtinən kau mın ne sipsip ne hos ne kat, ne slef mın rəhalat, inu netəmim.

14 “Kən netəm rəha nol-salim-inən natimnat mın, ilat okotasək pik, nikilat tahmə. İlat okotən məmə, ‘Noa wək asol mın rəham itəm ik rəham nətəligən təmuwin pik lan, kən nəmatol, ilat kinotagım kapəs ik. Rəham nautə mın ne malə-malə mın rəham kinotagım, okol nəsos mınən ilat.’

15 Netəm koatol-salim-in natimnat mın rəhalat kəm pətan u, moatos nautə asol mın lan, ilat kotətul-pən isəu ron, motasiəp o rəhan nahməən. İlat nikilat otahmə kən kotasək motasək əfəməh,

16 motəmə,
“ ‘! Awe, kəsi! Taon əsanən itəm təmuwin e natimnat wir mın u linen, itəm tol nəgui-naris ne tasiə ne, kən matol malə-malə e nipətin tətənin noanat ne iarig, itəm kəmol

* **18:12:** Perel u, in kəpiel wir əpəh e niki iarou. † **18:12:** Piron in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol.

e iaen u kol tatipit-ipit, ne kəpiel min nəmtin tiəkis, ne nat wir min u perel ne.

17 Məto roiu ağin-əh huə, kəmau kitiəh əm lan, kəmərəkin rafin nautə asol min rəhan.'

“Kən əmun netəm koatıləs nego min rafin, netəm koataliwək e nego, ne kiru min rəha nego, ne netənim rafin itəm koatos məni rəhalat o natigən e nərpi nitəhəi, ilat okotətul-pən isəu ron.

18 Nian kotəplan nəhaniəm lan tatuəp, kən ilat okotəmə, ‘!Kəshmən taon kit təsanən tahmen e taon asol u!’

19 Kən ilat okotatip rəhalat-kapə e nimoulul, tatəpsen-pən məmə nikiilat titəhmə, kən motasək pik məmə,

“!Awe, kəsi! !Taon asol u itəm netənim rafin itəm koatos nego min itəhəi ilat rəhalat nautə təməpət e rəham natimnat!

Məto roiu ağin-əh huə, kəmau kitiəh əm lam, kəmərəkin ağin ik.'

20 “!Məto itəmat e nego e neai, itəmat netənim rəha Uhgın, ne aposol min ne ien min,

itəmat nikitəmat təike magien,

məto-inu Uhgın təmətu rəkis neim otəmat mələhəu-pən o pətan u!”

21 Kən əmun, nagelo əsanən kit təmiləs kəpiel asol kit, matipin-pən e nahgin rafin əpəh itəhəi, kən məmə,

“Kəmərəkin-pən nəhlan Papilon Əsanən Nahgin Təpət əpəh itəhəi.

Kən okol in təsətul minən.

22 Kən okol kəsəto minən nəwiali hap‡ min ne napuən min, ne nəwiali nahlən nau ne təwi u ikin-u.

Etəmim rəha nalpəkau wirən e natimnat otikə ikin-u,

kən okisəto minən natərkərikən rəha kəpiel min itəm kotalkin wit katol flaoa lan.

23 Nəhag-əhagən rəha lait min okol kəsotasiə minən,

kən okol kəsəto minən nəwia pətan ne iərman itəm kətioal nəniəkisən rəhalau e nian rəha marit,

məto-inu aupən, netəm koatol-salim-in natimnat rəham,

ilat koatol win e nətueintən rafin,

kən ik natagwən asim netəmim e kantri pisin pisin min məmə kotuwa o rəham nərəmərən, e nolə masig rəham.

24 “Taon asol u Pabilon in təmos nalpinən

məto-inun kəmatiu nita ien min ne netəmim min rəha Uhgın ikin min rafin e nətueintən.

Nipahrienən, nita netəmim rafin itəm kəmoħamnu ilat,

in tətətig e taon asol u.”

19

Netəmim ilis e nego e neai kəmotənwiwi Uhgın

1 Uarisig e nəghatən rəha nagelo əh, ekəto nəwiali nat kit tahmen e netəmim tepət tepət kotagət əfəməh əpəh e nego e neai, moatən məmə,

“!Pəs kotənwiwi İərəmərə!

!In Uhgın u, təmosmegəh kitat!

‡ 18:22: Hap un, nat katoh lan o nanən napuən, tahmen e kitar.

Nepətən əhag-əhag ne nəsanənən in rəhan pisin əm,

² məto-inu nakilən rəhan in tətuatıp pahrien.

Rəhan nəghatən tınuəh rəkis pətan ionəhan u, itəm təmit əpnapın netəmim,

kən tınətalpın nıta rəhan iolwək mın.”

³ Kən kəmotagət əfəməh mın motəmə,

“! Pəs kotənwiwi İərəməərə Uhgın! Nəhaniəm e nigəm itəm tatus pətan u, tatər tatər namnun tikə.”

⁴ Netəm-iasol itəm kəmotəwiətən mın ilat tuentefo, ne nat koatəmegəh ilat kuwit, kəmotisin nulilat kəm Uhgın. İlat kəmotəiuaiu, nıpınəgılat taru nısip, motəfak kəm in, itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəməərə. Kən ilat motəmə,

“!Əwəh! !Pəs Kotənwiwi İərəməərə!”

Marit rəha Nəti Sipsip

⁵ Kən əmun, nəwian kit təmisi-pən əpəh e jea rəha kig, matən məmə,

“!Otənwiwi Uhgın rəhatat!

!İtəmat rəhan iolwək mın rafın, otənwiwi in!

!İtəmat u, noatisiai-in, moatəgin Uhgın, otənwiwi in!

!Nat əpnapın okəmə itəmat noatos nepətən asol mın, o netəm əpnapın əm, məto otənwiwi Uhgın!”

⁶ Kən əmun eməto nəwia nat kit tahmen e netəmim tepət koatagət, kən mahmen mın e nıtəhəi tatem nonahluəluə, ne kaluəluə titatıperəh-atıperəh motəmə,

“!Pəs kotənwiwi İərəməərə!

Məto-inun İərəməərə Uhgın rəhatat, Nahgın Tepət Pık Agın, in tınatərəməərə.

⁷ Pəs nikitat tərïoah e nagïenən,
kən motən nïpahrienən e rəhan nepətən,
məto-inu tinuwa e nian ətuatip rəha marit rəha
Nəti Sipsip.

Kən rəhan pətan tatətul matip matəsahgin əm.

⁸ Kən Uhgïn təmos-ipən napən wïr kəm in, məmə
otuwïn lan.

Napən wïr u linen, tatipit-ipit, məruən.”

(Napən wïr u linen, tatəpsen-pən nolən ətuatip
rəha netəmim rəha Uhgïn.)

⁹ Kənu nagelo u, tən-ipa kəm io məmə, “Əte rəkis
natimnat mïn u. ‘Netəm mïn un itəm kəmaun-in
ilat məmə okotuwïn e nagwənən rəha marit rəha
Nəti Sipsip, ilat okotatig e nəwïrən pahrien.’” Kən
matig mən mïn məmə,

“Nəghatən mïn u, ilat nəghatən pahrien rəha
Uhgïn.”

¹⁰ Təmən nəhlan, kən emisin nulik e nelkin,
meiuaiu, nïpïnəgək taru nisip, məmə ekəfak kəm
in. Məto in tən-ipa kəm io məmə, “!Əsəfakən kəm
io! Kilau min ik iolwək mil əm, kitat piam mïn itəm
ilat kotətul əskasik o nən-iarəpən namnusən təwïr
rəha Iesu. Əfak kəm Uhgïn əm, məto-inu nətul-
arəpən rəha Iesu, in nəukətïn nəghatən mïn rəha
ien mïn.”

Etəm təmasuə-pər e hos kəruən

¹¹ Kən əmun ekəplan nego e neai təmerəh, kən
məplan hos kəruən kit. Etəm tətasuə-pər lan,
nərgïn un, “Etəm Kitun Nahatətə Əskasikən Lan,
kən in Nïpahrienən.” In tatəmou, kən matos-ipən
nalpïnən kəm netəmim e nolən itəm tətuatip əm.

¹² Nïganəmtïn tahmen e nəmnamïn nïgəm, kən
kəməfauin-pən hat tepət tepət e rəhn-kapə, hat mïn

u, ilat hat mīn rəha kig asol aḡin. Kəməte-pən nərgin kit lan, məto suah kit təsitunən nərgin əh, in pişin əm titun.

¹³ In tatuwin e napən kit itəm kəmeer e nita, * kən nərgin un, Nəghatən Rəha Uhgīn.†

¹⁴ Kən mopaël mīn rəha nego e neai koatuarisigin. Ilat rafin koatəpələh-pər e hos kəruən mīn, kən moatuwin e napən wir u, linen, tərūən məwīr.

¹⁵ Suah un, rəhan kit əh-ikin naip itəm tatişipən e nişəḡnoan.‡ Kən in otətamnu netəmim e kantri mīn e naip əh. “In otərəməərə elat, kən nəmtətin rəha nepətən u, in nəlnal itəm kəmol e iaen.”§ In otol təskasik aḡin kəm ilat, tahmen əm mə katol e noa kirep mīn itəm netəmim kəmoteguarin-eguarin məmə nahuin otaiəh kən kol wain lan. Nolən əh inəh, Uhgīn Nahgin Tepət Pīk Aḡin tatolarəp rəhan neməha pīk.

¹⁶ Kəməte-pən nərgin e rəhan napən, ne nuwaan, məmə,

KIG RƏHA KIG MİN // NE İƏRƏMƏRƏ RƏHA İƏRƏMƏRƏ
MİN*

¹⁷ Kən əmun ekətag-pən məplan nagelo kit tatətul-pən e mītgar, in tətəsək əfəməh matənipən kəm mənig mīn itəm koatiwig əpəh e magoagəp, məmə, “Otuwa, motargətain itəmat mīn o nagwənən asol rəha Uhgīn,

¹⁸ məmə itəmat onəkoton noanuwəhgi kig mīn, ne netəm-iasol rəha mopaël mīn, ne netəm nahgilat tepət, ne hos mīn, ne netəm koatasuə-pər elat, ne noanuwəhgi netəmim rafin, netəm sənəmə slef,

* 19:13: Aes 63:1-6 † 19:13: Jon 1:1,14 ‡ 19:15: Aes 49:2; Hip 4:12; Nol Əpən 1:16; 2:12 § 19:15: Sam 2:9 * 19:16: 1 Tim 6:15; Nol Əpən 17:14

ne slef mīn, netām koatos nepētān asol mīn, ne netām əpnapīn əm.”

¹⁹ Kən əmun, ekatīg məplan mīn nat megəh əpələ in, ne kīg mīn rəha nətueintān ne rəhalat mopael mīn. Ilat kəmotargətāin ilat mīn məmə okotəluagin ilat etəm titasuə e hos kəruən, ne rəhan mopael mīn.

²⁰ Məto kəmotaskəlīm nat megəh əh, ne ien eiua-eiua itəm təmatol nəmtətin pispīs mīn nian təmətatīg ilau nat megəh. In təmatol nəmtətin mīn əh, o neiuə-inən netām mīn u itəm koatos mak rəha nat megəh, kən motəfak kəm narmin itəm kəmasgəwīn e nig. Kəmotərakīn-pən ilau kərən katuəmegəh əm, əpəh e nīpəgnoa nəmnāmīn nigəm asol itəm təgəpan matuəp matəpien.

²¹ Etəm titatasuə e hos kəruən, təmohamnu kīg mīn ne mopael mīn rafin e naip rəha nəluaginən itəm tātisi-pən e nīpəgnoan kən mənīg mīn rafin kəmoton nīpətīlat, moton, nərpiilat tasis wīr.

20

Kristo təmuwa mol Kig kən mərəməərə e netāmim mətoarus-pən nup wan-taosen

¹ Kən əmun, eməplan nagelo kit tātisi-pər e nego e neai, tatos ki rəha nīpəg asol itəm teiuaiu agīn, * ne sen asol kit.

² Kən in təmaskəlīm ialkita asol u, sinek nuwəh ilouin aupən, in Iərmīs, o Setan, kən məlis ətain o nup wan-taosen.

³ Təmərakīn-pən in e nīpəg asol itəm teiuaiu agīn, kən mahtosig-in tiəkīs, məmə in otəseiua-in mīnən

* **20:1:** Nol Өпөн 1:18

netəmim rəha kantri mın mətoarus-pən nup wantaosen tol namnun. Nup wan-taosen otol namnun un, okəike kerəh mın lan o nian əkuəkır mın əm.

⁴ Kən əmun, eməplan jea rəha kig mın neen, kən netəmim itəm koatəpələh-pər elat. Uhgın təmos-ipən nepətən kəm ilat məmə ilat okotakil netəmim. Kən ekəplan mın netəmim itəm kəmətatıp nentoulat məto-inu kəmotətul-arəp o nən-iarəpən namnusən təwir rəha İesu ne nəghatən rəha Uhgın. İlat kəməsotəfakən kəm nat megəh ne narmin itəm kəmasgəwin e nig, kən məsotosən rəhan mak e nıpınəgilat ne nelmilat. Kən roiu ilat kəmotəmegəh mın, kən motərəməyə ilat Kristo o nup wan-taosen.

⁵ Nat əh, in naiir-pa-mınən e nımısən itəm otaupən. Məto netəm mın u neen mın itəm kəmotimıs rəkis, ilat kəmosot mak rəha nat megəh ilouin, kəməsotəmegəh mınən mətoarus nup wantaosen tol namnun.

⁶ Netəm mın un, itəm kəmaupən kos ilat e naiir-pa-mınən e nımısən, ilat okotatig e nəwıran pahrien, məto-inu ilat netəm asim mın rəha Uhgın. İlat okəsotuwinən e noanəmnamin nigəm asol, məto ilat okotuwa motol pris mın rəha Uhgın ne rəha Kristo, kən ilat okotərəməyə ilat mın e nup wan-taosen.

Uhgın təmol nalpınən kəm Setan

⁷ Nian nup wan-taosen tınol namnun, okahl-iarəp mın Setan e nıpəg asol.

⁸ Kən in otuwin əpəh o netəmim e kona kuwit rəha nətueintən, itəm katən məmə Kok ne Makok,[†] məmə oteiuə-in ilat, kən mos rafın ilat margətain

[†] **20:8:** Esik 38:2,9,15

ilat o nəluaginən. Ilat rafin otepət otepət, nampa rəhalat in tahmen e nıməkləkil əpəh e nıkalı itəhəi.

⁹ Ilat kəmotaliwək motuwın isəu isəu mın motirəfin nətueintən. Kən ilat kəmotətul kitəlau-in ikin netəmim rəha Uhgın okotatig ikin, ne taon asol u itəm Uhgın tolkeike pık.‡ Məto nigəm kit təmisi-pər e nego e neai, muwa mus ilat.

¹⁰ Kən kəmərakin-pən İərmis itəm təmatos-ipən os-ipən kəm ilat, kəmərakin-pən əpəh e noanəmnamin nigəm asol itəm tatəpien. İkin əh, kəmərakin-pən rəkis nat megəh ne ien eiueiuə. İləhal okətəhaləto nahməən lilin e nərauiəgən ne lapın, namnun tıkə.

Namnun nakilən

¹¹ Kən əmun ekəplan mın jea asol kit, təruən. Kən kig tatəpələh-pər lan. Nətueintən ne neai kəmuagım o nıganəmtin, miakə agin.

¹² Kən əmun ekəplan netəm kəmotimis, netəm koatos nepətən asol, ne netəm əpnarın əm. Ilat rafin kotətul aupən e jea rəha kig u, kən kameg naoa mın.§ Kən kameg mın naoa kit, inu naoa rəha nəmegəhən. Okehm nakilən rəha netəm kəmotimis e naoa mın u, kən kınatakil ilat kitiəh kitiəh o nat ilat kəmotol.

¹³ Nərpı nitəhəi təməhlman netəm kəmotimis itəhəi, kən Nımisən ne Noanpən kəmuəhlman mın ilat, ilat kınotiet rəkis elau, kən kınatakil ilat kitiəh kitiəh o nat ilat kəmotol.

‡ **20:9:** “Taon u, itəm Uhgın tolkeike pık,” in tatəghat-in Jerusalem.

§ **20:12:** Natımnat rafin itəm netəmim kəmotol, kəməte rəkis e naoa mın u.

¹⁴ Kən kəmiləs Nəmisən ne Noanpən, kərakin-pən ilau e noanəmnamin nigəm asol. Noanəmnamin nigəm asol u, in nəmisən mau kəiu.

¹⁵ Okəmə kəsehmən nərgi suah kit e naoa rəha nəmegəhən, kən okərakin-pən in e noanəmnamin nigəm asol.

21

Jerusalem wi

¹ Kən əmun eməplan neai wi ne nətueintən wi, məto-inu neai oas ne nətueintən oas kiniakə. Kən nitəhəi təmikə min.

² Kən əmun ekəplan taon asim rəha Uhgın, inun Jerusalem wi, tətisi-pər o Uhgın e nego e neai mateiuaiu-pa. Kəmol malə-malə lan tahmen e pətan itəm kəmol malə-malə kəm in məmə otuwın mehm rəhan iərman mioal marit.

³ Kən əmun ekəto nəwian asol kit təmisi-pən əpəh e jea rəha kig matən məmə, “!Əplan-tu! Roiu əh, Uhgın tinol latuənu rəhan ilat netəmim. In otətətig ilat min, kən ilat okotuwa rəhan min netəmim. Kən Uhgın ətuatip in otətətig olat, kən in rəhalat Uhgın.

⁴ In otafəl rəkis rafin nahui nəmtilat. Nəmisən ne nasəkən ne nahməən min okotikə. Natimnat nuwəh min u, ilat kınotuwin rəkis, okol kəsotuwa minən.”

⁵ Kig itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, təmə, “İatəuhlin natimnat min rafin kotuwa motuwiwi.” Kən məmə, “Əte rəkis natimnat min u, məto-inu nəghatən min u, kitun nagileən elat məmə nıpahrienən.”

⁶ Kən matig mən-ipa mın kəm io məmə, “Kınol namnun natımnat rafın. Io Nəukətın ne Namnun.* Io nətuounən, kən io iatol namnun lan. Netəmim itəm koatoaqa, io ekos-ıpən nəhau kəm ilat, itəm okotənim məsotos-nəmtinən. Kən inun, nəmti nəhau itəm tatər matos-ıpən nəmegəhən lilin.†

⁷ Etəmim itəm otatətul-ıəkis mol win e nəluaginən rəhan, io ekos-ıpən natımnat itəm emən-ıəkis rəkis kəm in. Io ekuwa rəhan Uhgın, kən in otuwa nətik.

⁸ Məto netəm koatəgin itəm, məsotətul əskasikən e rəhalat nahatətəən, ilat kotamkımik, kən moatohamnu itəm, koatit anion əm ilat mın, moatol klefa, moatəmik nərik, motəfak kəm narmi nat mın, ne ieiueiuə mın rafın, iməlat ətuatıp un in noanəmnamin nigəm asol, tatəpien ikın. Nat u, in nampa tu nımisən.”

⁹ Kən əmun, nagelo əpən u kit tatəghat kəm io. In nagelo sepin mın u kit itəm kəmoatəmik pesin ilat sepin itəm kotərioah e namnu nalpinən ilat sepin itəm Uhgın otol kəm netəmim. In təmuwa mən-ipa kəm io məmə, “Wa-tu, pəs iakəgətun pətan rəha Nəti Sipsip kəm ik, itəm okioal marit ilau mın.”

¹⁰ Kən nəsanənən rəha Narmın Rəha Uhgın təmol kəm io, əmun nagelo tit-irəkis io ekian əpəh e nitot asol kit, nitot un, in ilis u ilis. Kən in təgətun kəm io Taon Asim rəha Uhgın u, Jerusalem wi, itəm təmisi-pər o Uhgın əpəh ilis e nego e neai.

* **21:6:** Nəghatən ətuatıp u rəha Iesu, “Io un, Alfa ne Omeka.” Alfa un, in leta tatətul əpən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol namnun lan, təhmen e A ne Z e Inglis. † **21:6:** Aes 55:1-2; Jon 4:10; 6:35; 7:37-39

11 In təhag-əhag e nepətən rəha Uhgın. Tatipit-
ipit tahmen e kəpiel wir kit u tiaspa, itəm talien mə
kilas.

12 Rəhan fenis təfəməh mər ilis, mitəlau e taon,
ket lan ilat tuelef. Nagelo min tuelef koatətul o ket
min u. Kəməte-pən nərgi noanol rəha nenəti Isrel
ilat tuelef e ket min u.

13 Kən kəməte-pən nərgiləhal kisil e nikalın pah
ikin, kisil min e nikalın pəhap ikin, kisil e nikalın
pis ikin, kən kisil e nikalın par ikin.

14 Nəukəti fenis e taon u kəmotətul-pər e kəpiel
asol ilat tuelef. Kənu kəməte-rəkis-pən nərgi tuelef
aposol rəha Nəti Sipsip e kəpiel min u.

15 Nagelo itəm tatəghat kəm io, in tatos nat kit
kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, o nosən mak rəha
taon əh, ne ket min ne fenis rəhan.

16 Taon u, kona lan kuwit. Mak rəha nikalın min
rafin kotahmen-ahmen əm. Taon əh kaifəməh, kən
mak rəha nikalın min rafin ne nəfəməhən rəhan
ilat rafin tu taosen tu-hanrit-tuente kilomita.

17 Fenis u, tipik-ipik, mak rəhan tahmen e sikiste-
faef mita. Nagelo əh, təmos mak lan e nolən rəha
netəmim, itəm ilat koatos mak mihin e nat.

18 Fenis u, kəmol e kəpiel wir u tiaspa, kən kəmol
taon e iaen u kol tatipit-ipit, in əm in əm. Kən kol u
in təwir, in talien mə kilas.

19 Kəpiel min itəm kəmiləkin nəukəti fenis
lan, kəmol malə-malə elat e kəpiel wir min.
Kəmotəupən motəlin-pən kəpiel wir min u tiaspa,
kən nampa tu lan, kəmotəlin-pən kəpiel wir min
u safaiə, kən nampa tri lan, kəmotəlin-pən kəpiel
wir min u akat, kən nampa fo lan, kəmotəlin-pən
kəpiel wir min u emeral.

20 Nampa faif lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u onikis, kən nampa sikis lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u kanilian, kən nampa sepın lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u krisolait, kən nampa eit lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u malakait, nampa nain lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u topas. Kən nampa ten lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u kalsetoni, kən nampa lepın lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u takuoəs, kən nampa tuelef lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u ametis.

21 Ket asol mın u rəha fenis, kəmol e tuelef perel. Kəmol ket kitiah kitieh e perel‡ kitiah kitiah. Kən suatıp mın əpəh imə e taon u, kəmol e iaen u kol tatipit-ıpit in əm in əm, talien wır, tahmen e kilas.

22 İkin əh, eməsəplanən nimə kit okatəfak ikın kəm Uhgın, məto-inu Uhgın əm, itəm Nahgin Təpət Pık Agın, ne Nəti Sipsip, ilau nimə rəha nəfakən.

23 Kən ikın əh, nikitəm təsuwəhən mitgar ne məwig, məto-inu nepətən əhag-əhag rəha Uhgın in tətasiəgəpın rafın taon u, kənu Nəti Sipsip un, in lait rəhan.§

24 Kən kantri mın e nətueintən okotaliwək e nəhag-əhagən rəhan, kən iərəmərə mın rəha nətueintən okotuwa, kən motos rəhalat nautə wır mın, motuwa e nisiiən motələhəu e taon u.

25 Kisahtosig-inən rəhan ket mın nian kit, məto-inu nian lapın tikə ikın əh.

26 Netəmim e kantri pisin pisin mın e nətueintən, okotos nautə wır mın rəhalat, ilat okotəmik motuwa o nisiiən, motələhəu e taon u.

27 Məto natımnat mın itəm kotamkimik e niğanəmti Uhgın, ne netəmim itəm koatol nat

‡ 21:21: Perel u, in kəpiel wır əpəh e niki iarou. § 21:23: Aes 60:19

itəm tol naulisən, ne netəm koateiuə, netəm min u okol ilat kəsotuwınən imə e taon asol u. Netəm min əm un itəm kəməte-rəkis-pən nərgilat e naoa rəha nəmegəhən itəm Nəti Sipsip tatos, ilat əm un kotitun nuwınən imə.

22

Nəhau megəh

¹ Kən nian nagelo təməgətun rəkis taon wi kəm io, kən təməgətun min nəhau megəh kəm io itəm tətaiu. In talien talien tahmen e kilas. Tətisi-pən əpəh e jea rəha Uhgın ne Nəti Sipsip,

² maiu matuwın matiləs nəlugi suatip asol rəha taon u. Nig rəha nəmegəhən tatətul u e nikal-kali nəhau u, in tatoe mau tuelef e nup min rafin, e məwig min rafin. Kən netəmim e kantri min rafin koatol nimalin o nol-wırən nimisən.

³ Nat tikə agin ikin əh itəm təike mos nalpınən rəha Uhgın. Kən jea rəha Uhgın ne Nəti Sipsip in əh-ikin əh, katuərəmərə ikin. Kən rəhan iolwək min okotəfak kəm in.

⁴ Ilat okotəplan niganəmtin, * kən okəte-pən nərgin e nıpınəgilat.

⁵ Nian lapin otikə. Nikilat otəsəhtən lait kit o nasiepənən lan, kən nikilat otəsəhtən min nəhag-əhagən rəha mitgar, məto-inu İərəmərə Uhgın in lait rəhalat. Ilat okotərəmərə lilin, namnun tikə.

⁶ Kən nagelo tən-ipa kəm io məmə, “Nəghatən min u inu, kitun nagileən elat məmə nıpahrienən. İərəmərə Uhgın təmən-ipən kəm rəhan ien min aupən natimnat min itəm okəpanotuwa, kən in təmahl-ipən rəhan nagelo məmə otəgətun kəm

* 22:4: Mat 5:8; 2 Kor 4:6

rəhan iolwək mīn natimnat mīn itəm otəsuwəhən təike muwa.”

⁷ Kən əmun, Iesu tən-ipa kəm io məmə, “!Otətəlig-tu! !Otəsuwəhən ekiet-arəpənə! Netəm mīn u itəm kəmotaskəlīm nəghatən itəm Uhgīn təmən-iarəp əupən e naoa u, ilat okotatig e nəwīrən pahrien.”

⁸ Io Jon, io u eməto kən məplan natimnat mīn u. Kən nian eməto kən məplan rəkis ilat, kən emisin nulik e nelki nagelo itəm təmit io muwīn məgətun ilat kəm io. Kən emeiuaiu, nīpīnəgək taru nisip, məmə ekəfak kəm in.

⁹ Məto in tən-ipa kəm io məmə, “!Əsəfakən kəm io! Kilau mīn ik u iolwək mil əm rəha Uhgīn, kitat piām mīn u ien mīn, ne netəm mīn u itəm kotaskəlīm nəghatən mīn e naoa u. !Əfak əm kəm Uhgīn!”

¹⁰ Kən in təmən-ipa kəm io məmə, “Suwaan ətainən nat kit e naoa u məmə otaskəlīm tiəkis, məto-inu natimnat mīn u, otəsuwəhən, kotiet-arəpa.

¹¹ Netəm koatol nəratən, pəs ilat kotəkəike moatol nəratən. Netəm rəhalat nətəligən tamkīmīk, pəs ilat kotəkəike e nətəligən tamkīmīk rəhalat. Məto netəm wīr, pəs ilat kotəkəike e nolən ətuatip. Kən pəs netəm asim rəha Uhgīn, okotətuatip nian rafin, motəkəike e nasimən rəhalat.”

¹² Kən Iesu tatig mən mīn kəm io, “!Əplan-tu! !Otəsuwəhən ekimnə! Kən iatos rəhak nətouən wīr kən ekos-ipən kəm netəmim rafin u, tətəu-pən natimnat mīn itəm ilat kəmotol.

13 Io Nəukətın ne Namnun.† Io emaupən matıg, kən io oekol namnun ağın. Io nətuounən, kən io iatol namnun lan.

14 Netəm itəm kотаikuas e rəhalat napən təruan, ilat okotatıg e nəwırən pahrien, məmə inu, okegəhan-in nepətən kəm ilat məmə kotun noa nig rəha nəmegəhən, kən motuwın-pən e ket mın rəha taon u.

15 Məto netəmim neen mın əh-ikın itəm okol kəsotuwamən imə. Ilat u, netəm kotamkımık, ne netəm mın un itəm koatol klefa ne moatəmık nərik, ne koatit anion ilat mın, ne moatohamnu itəm, moatəfak kəm narmı nat mın, ne netəm rafın itəm kotolkeike neıueıuəən.

16 “Io İesu, emahl-ıpınə rəhak nagelo məmə otən-ıarəpınə natımnat mın u kəm nıməfak mın. Io u, Nəukəti Tefit, məto Noanol mın rəhan. Io ekahmen e məhau u fetukai itəm tətasiə wır.”

17 Narmın Rəha Uhgın ilau Pətan rəha Nəti Sipsip katuən mə, “!Wa!” Kən pəs netəm mın u kotəto, ilat mın kotən mə “!Wa!” Etəmim pah itəm tatoaə, pəs in tuwa. Kən etəmim pah itəm in tolkeike, pəs in otənim nəhau megəh kisos-nəmtınən.‡

18 Io Jon, iatəghat əskasık matən-ıpən kəm netəmim itəm kəmotəto nəghatən rəha Uhgın itəm tətatıg e naəa u. Okəmə etəmim kit tətə-pən atıp nəghatən kit rəhan e naəa u, Uhgın otos-ıpən nalpınən mın u naəa u tatəghat-in kən mılıpın-pən e nalpınən rəha etəmim u.

† 22:13: Nəghatən ətuatıp u rəha İesu, “Io un, Alfa ne Omeka.” Alfa un, in leta tatətul aupən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol namnun lan, tahmen e A ne Z e İnglis.

‡ 22:17: Aes 55:1; Jon 7:37

¹⁹ Okəmә etәmim kit tos-irәkis nәghatән neen e naoa u, Uhgın otos-irәkis nәwırән mın itәm naoa u in tatәghat-in mәмә rәha suah u. Inun, noa nig rәha nәmegәhән, kән mәsegәhan-inән mәмә otatig e taon asim әh.

²⁰ Etәmim itәm tatән-iarәp natımnat mın u, tәмә, “Әwәh, otәsuwәhән ekımnә.” ! Әwәh! Wa-ta Iәрәmәрә Iesu.

²¹ Pәs Uhgın tawte-in nәwırән rәha Iәрәmәрә Iesu tuwın kәм netәmim rәhan. Pәs otol nәhlan. Әwәh.

North Tanna New Testament
The New Testament in the North Tanna Language of
Vanuatu
Le Nouveau Testament dans la langue du Nord Tanna
de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: North Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

46e9a2b5-26b8-5301-a079-623f3a20ef8b